Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat | פּרייז 20 גראָשען | היינט 8 זייטען

# נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג.

Nr. 281/1276 | Łódź, Czwartek, 8 grudnia 1927 r. | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז דאָנערשטאָג יד כסלו תרפ"ח | Nr. 281 1276

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

# כיענאַ לעבט אויף צו די וואַהלען

וו אַ ר ש אַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער בריף פון פּוילישען עפּיסקאָפּאַט וועגען די וואַהלען צום סיים און סענאַט, וועלכער איז אונטערגעשריבען געוואָרען פון די גרעסטע פּוילישע גייסטליכע מיט'ן קאַרדינאַל אַלעקסאַנדער קאַקאָווסקי בראש, האָט אויפגעפאָדערט אַלע, וואָס שטעהען אויפ'ן באָדען פון קאַטאָליציזם, אַז זיי זאָלען געהען צו די וואַהלען פאַראייניגט האָט אין די פּוילישע קרייזען געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק.

היינט זענען דאָ פאָרגעקומען אַ רייה בעראַטונגען פון די רעכטע פּאַרטייען. די נ.ז.ל. האָט טעלעגראַפיש צוזאַמענגערופען אַ זיצונג פון הויפּט-ראַט אויף זונטאָג: דער הויפּט-ראַט פון די כ. נ. (דובאַנאָוויטשער גרופּע) האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג און אָנגענומען אַ רעזאָלוציע וואָס גיט אַ יסוד צו דער ווידעראויפלעבונג פון דער אַלטער כיענאַ. דערווייל ווערט געשאַפען אַ פאַרשטענדיגונגס-קאָמיטעט.

לעמבערג, 7. (טעלעפאָניש). דער פאַרבאַנד פון די ענדעקישע אָרגאַניזאַציעס אין מזרח-גאַליציען האָט דאָ אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג, אויף וועלכער עס איז געוואָרען בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו אַלע פּויליש-נאַציאָנאַלע פּאַרטייען מיט'ן הייסען אַפּעל, אַז זיי זאָלען אין צוזאַמענהאַנג מיט די סכנות, וואָס בעדראָהען די פּוילישקייט פון מזרח-גאַליציען און אויף די קרעסען, אַרויסשטעלען ביי די וואַהלען אַ בשותפות'דיגע וואַהל-ליסטע.

## אַ שפּאַלטונג אין דער פּויערים-פּאַרטיי.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) אין די לעצטע טעג קומען פאָר לעבהאַפטע ויכוחים אין דער פּויערים-פּאַרטיי, עס קומט פאָר אַ קאַמף צווישען צוויי גרופּען. די ערשטע, וואָס איז פאַר אַ בלאָק מיט דער רעגירונג מיט פּאָלאַקעוויטש'ן און שטעפּלאַק'ן בראש; דאַגעגען די אַנדערע מיט דאָמבסקין בראש איז געגען אַ בלאָק מיט דער רעגירונג. ס'וועט וואַרשיינליך קומען צו אַ שפּאַלטונג און די אָנהענגער פון אַ בלאָק מיט דער רעגירונג וועלען אונטער דער פיהרונג פון סטאַפּינסקי'ן שאַפען אַ נייע פּאַרטיי.

## יודישער וואַהל-בלאָק וועט אונטערגעשריבען ווערען אָנהויב פון דער נייער וואָך.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די אונטערהאַנדלונגען אַרום דעם יודישען וואַהל-בלאָק ווערען שוין פאַרענדיגט. דאָס אונטערשרייבען פונ'ם וואַהל-בלאָק וועט פאָרקומען וואַהרשיינליך אין אָנהויב פון דער קומענדיגער וואָך.

## אַ קאָמיסאַר צו בעקעמפען דעם יקרות.

וואַרשא, 7. (טעלעפאָניש) אין די רעגירונגס-קרייזען איז ענטשטאַנען אַ פּראָיעקט צו שאַפען אויפסניי דעם אַמט פון אַן אויסערגעוועהנליכען קאָמיסאַר אויף צו בעקעמפען דעם יקרות.

אויפ'ן דאָזיגען אַמט זאָל בעשטימט ווערען דער געוועזענער דעפּוטאַט זאַרעמבאַ.

## געשטאָרבען דער רוסישער שריפטשטעלער פיאָדאָר סאָלאָגוב.

די סאָוויעטישע טעלעגראַפען-אַגענטור טיילט מיט, אַז דעם 5. דעצעמבער איז אין לענינגראַד געשטאָרבען דער בעריהמטער רוסישער שריפטשטעלער פיאָדאָר סאָלאָגוב.

## 111 פּראָצענט דעקונג אויף די באַנקנאָטען פון באַנק פּאָלסקי.

וואַרשא, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) לויט דעם לעצטען בעריכט פון באַנק פּאָלסקי איז די דעקונג אין מעטאַלען, וואַלוטע און פרעמדע פאַרפליכטונגען אויף די באַנקנאָטען דערגרייכט דעם רעקאָרד פון איבער 111 פּראָצענט.

אויפ'ן 20 נאָוועמבער איז אין דער קאַסע פון באַנק פּאָלסקי געווען 458 240.000 זל. אין גאָלד 2.226.000 – אין זילבער 5.121.000 זל. אין וואַלוטע אין דעוויזען אויף 856.258 זל.

# וואָס וואָלדעמאַראַס דערצעהלט

## אויף דער זיצונג פון ראַט פון דער פעלקער-ליגע.

גענף, 6 (ספּ.) די שווייצאַרישע טעלעגראַפען-אַגענטור טיילט מיט: היינט אין אָוועגד זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען צווישען פאָרשטעהער פון ענגלאַנד, פראַנקרייך, דייטשלאַנד, איטאַליען און יאַפּאַן. הויפּטזעכליך האָט עס זיך געהאַנדעלט וועגען פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט. די פאָרשטעהער פון די דערמאָנטע מלוכות האָבען איינגעשטימט, אַז דער פאָרמעלער קריגס-צושטאַנד, וואָס עקזיסטירט, לויט דער מיינונג פון ליטאָ, צווישען פּוילען און ליטאָ שוין 7 יאָהר צייט, מוז באַלד אָבגעשאַפט ווערען און צווישען ביידע מלוכות מוזען איינגעשטעלט ווערען דיפּלאָמאַטישע און קאָנסולאַרע בעציהונגען..

מיטוואָך וועט דער פעלקער-בונד-ראַט אָנהויבען אַ דיסקוסיע וועגען פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט. דער ליטווישער פּרעמיער וואָלדעמאַראַס וועט פאָרשטעלען דעם ראַט די פאָדערונגען און די אָנקלאַגען פון ליטאָ, און מיניסטער זאַלעסקי וועט פאַרטיידיגען די שטעלונג פון פּוילען. דער פעלקער-בונד-ראַט וועט וואַהרשיינליך בעשטימען דעם האָלענדישען אויסערן-מיניסטער בעלערטס פאַן בלאַקלאַנד, אַלס רעפערענט אין דער פראַגע.

אין די קרייזען פון פעלקער-בונד הערשט די איבערצייגונג, אַז דעם פעלקער-בונד-ראַט וועט געלונגען נאָך אין משך פון דער איצטיגער סעסיע צו דערפיהרען צו אַ פאַרשטענדיגונג צווישען פּוילען און ליטאָ. וואָלדעמאַראַס וועט וואַהרשיינליך מאַכען בעוואָרענישען בנוגע דער אָנגעהעריגקייט פון ווילנאָ צו ליטאָ.

גענף, (ספּ. טעל.) נאָך דער קאָנפערענץ, וואָס ס'האָבען אָפּגעהאַלטען צווישען זיך די פאָרטרעטער פון די 5 מלוכות האָט דער איטאַליענישער דעלעגאַט סציאַלאיא פאַרבעטען צו זיך וואָלדעמאַראַסען און מיט איהם אַרומגערעדט די פראַגע וועגען קאָנפליקט.

גענף, 7. (ספּ.) די קאָנפערענץ צווישען די אויסערן-מיניסטאָרען טשעמבערלען, בריאַן און זאַלעסקי האָט דאָ איבערגעלאָזען דעם בעסטען רושם. עס האָט זיך דערביי אַרויסגעוויזען דער גרויסער ווילען פון פּוילען צו ערלעדיגען דעם פּויליש-ליטווישען קאָנפליקט אויפ'ן בעסטען אופן.

די דאָזיגע פראַגע איז שוין געוואָרען אַזוי רייף, אַז היינט, אָדער מאָרגען דאָנערשטאָג זאָל פאָרקומען אַ בעגעגניש צווישען זאַלעסקי'ן מיט'ן ליטווישען דיקטאַטאָר וואָלדעמאַראַס.

גענף, 7. (אַטע). אויף דער היינטיגער נאָכמיטאָג-זיצונג פון ראַט פון דער פעלקער-ליגע האָט וואָלדעמאַראַס ערקלערט, אַז די פּויליש-ליטווישע בעציהונגען טראָגען גאַנץ ערנסטע סמנים פון אַ קאָנפליקט. וואָלדעמאַראַס האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די אויפרופען פון די פּאָלאַקען, וואָס זענען אינטערנירט אין ליטע, און זיך בעמיהט צו דערווייזען, אַז זייערע בעשולדיגונגען געגען ליטע זענען גרונדלאָז.

וואָלדעמאַראַס האָט געבראַכט אַלס בעשטעטיגונג פון דעם, אַז פּוילען'ס פערהאַלטען זיך רופט אַרויס אַ בעאומרוהיגונג, פּילסודסקי'ס אָנוועזענהייט אין ווילנאָ אינ'ם יאָהר-טאָג פון זשעליגאָווסקי'ס בעזעצען ווילנאָ. וואָלדעמאַראַס האָט אויך בעהויפּטעט, אַז דער קאָנגרעס פון די ליטווישע עמיגראַנטען אין ריגא איז פאָרגעקומען ביי דער מיטווירקונג פון פּוילען.

וואָלדעמאַראַס לייקענט, אַז ליטע זאָל האָבען פאַראָרדענט אַ מאָביליזאַציע. צום סוף האָט ער ערקלערט, אַז ליטע פערלאָזט זיך אינגאַנצען אויף דער פעלקער-ליגע און איז זיכער, אַז דער פעלקער-בונד וועט זי נעמען אין שוץ.

צום האָכצייטס-טאָג פון ה' ב. נ. ליטווין
שפּענדעט ה' ב. גרינבלאַט אויף די סאַנאַטאָריומס
„ראָזאַלינאַ" – 30 זל.
„העלענובעק" – 20 „
908
דאָס געלד איז אָפּצונעהמען אויף געהעריגע צייגנישען אין אַדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

אַ הערצליכען מזל-טוב
ווינשען מיר אונזער חבר עזריאל וואַקסמאַן און פרוי צו זייער
ניי-געבוירענעם זוהן
און אַ גרינגע ערציהונג. די פערוואַלטונג
פון לאַסט-וועגען-פעראיין
זאַוואַדקאַ 5.

8-טונג שמאַטע- און אָפּפאַל-הענדלער!
היינט, דאָנערשטאָג, ד. 8. דעצ. ד. י., 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט-פאָר אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-קלוב (פּאָלודנ. 4) די יעהרליכע אַלגעמיינע
פערזאַמלונג
מיט אַ זעהר וויכטיגען טאָג-אָרדנונג.
908
אַלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט אין זייערע אייגענע אינטערעסען פינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען. די פערוואַלטונג.

[illegible]

די עלעגאַנטסטע און שענסטע דאַמען
קויפען אין זייערע
פּערפומען
און קאָסמעטיק נור אין דער גרעסטער קאָנקורענץ-פּערפומעריע פון
S. BUCHWEITZ,
PIOTRKOWSKA 22. ** TEL. 31-43.

אַ בעקוועם אָרט
צום שלאָפען פאַר 2 מענער אויף חודש-געלד.
זאַכאָדניאַ 30, וו. 16,
ביי בלומען.
018

שבועה דאורייתא.
מ'האָט געזאָלט פאָרקומען מאָנטאָג, קומט פאָר היינט. דאָנערשטאָג האַלב 12 בייטאָג אין חילהער שוהל, זאַכאָדניאַ 56 און דעם ... יעקב יצחק הערשבערג, זאַכאָדניאַ 66.
יעקב ווייסבאַרט, נאַוראָטקאָווסקאַ 23.

# מאַרשאַל פּילסודסקי געפאָהרען קיין גענף.

ו אַ ר ש אַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעראַטונגען פון דעם פעלקער-ליגע-ראַט אין גענף, איז היינט 8,45 אין אָוונד אַרויסגעפאָהרען קיין גענף דער פּרעמיער-מיניסטער מאַרשאַלעק פּילסוד-סקי. מיט'ן מאַרשאַלעק איז מיטגעפאָהרען דער שעף פון קאַבינעט פון קריגס-מיניסטעריום פּולקאָווניק בעק, פּולקאָווניק וויעניאַווא דלוגאָשאָווסקי און דער סעקרעטאַר פון דער פּוילישער געזאַנדטשאַפט אין פּאַריז מאָשצישקי.

אויף דער באַהן האָבען דעם פּרעמיער בעגלייט די מיניסטאָרען מיט'ן וויצע-פּרעמיער באַרטעל בראָש, פאָרשטעהער פון מיליטערישער מאַכט און פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס בראָש מיט'ן פראַנצויזישען געזאַנדטען לאַראָש און דעם דייטשען געזאַנדטען ראוּשער.

## פראַנצויזיש-פּאַלעסטינישע האַנדעלס-קאַמער אין פּאַריז.

פּ אַ ר י ז. (י.ט.א.) די פראַנצויזיש-פּאַלעסטינישע האַנדעלס-קאַמער, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען ביי דער מיט-ווירקונג פון דער געזעלשאַפט „פראַנק-רייך-ארץ-ישראל" האָט שוין אָנגעהויבען איהר טעטיגקייט אין פּאַריז אונטערן פּרעזידענט-פּאָרזיץ פון געוו. מיניסטער סע-נאַטאָר עטיען קלעמאַנטעל, וועלכער איז אויך פּאָרזיצער פון דער אינטער-נאַציאָנאַלער האַנדעלס-קאַמער. דער פּאַקטישער פּאָרזיצער פון דער ניי-גע-גרינדעטער האַנדעלס-קאַמער איז ה' זשיסטען גאָדאַר.

דורך דער פערמיטלונג פון פראַנצוי-זישען קאָנסול אין ירושלים ווערען גע-מאַכט בעמיהונגען צו שאַפען אויך דאָרט אַ פראַנצויזיש-פּאַלעסטינישע האַנ-דעלס-קאַמער, כדי צו פערשטאַרקען די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען צווישען פראַנקרייך און ארץ-ישראל.

## געשלאָסען די ציון. קאָנפערענץ אין רומעניען.

ב ו ק אַ ר ע ש ט. 7 (יט"א טעלעגראַפיש) דאָ איז געשלאָסען געוואָרען די לאַנד-קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער פּאַרטיי. ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ נייער עקזעקוטיוו, וועלכער בעשטעהט פון 5 צענטער-ציוניסטען און 2 ראַדי-קאַלע. די 20 רעוויזיאָניסטישע דעלעגאַטען פון דער קאָנפערענץ האָבען גע-שטימט געגען דעם עקזעקוטיוו, אָן שפּיץ פון דעם נייעם עקזעקוטיוו שטעהט ד"ר בערנהאַרד.

## 18.000 דאָלאַר פאַר די רע-טונג-קאָמיטעטען.

ו אַ ר ש אַ, 7. (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) אין פערלויף פון נאָוועמבער האָט דער „דזשאָינט" צוגע-שיקט קיין פּוילען פאַר די רעטונגס-קאָ-מיטעטען. וואָס זענען פערוואַנדעלט גע-וואָרען אין גמילת חסדים-קאַסעס 18.000 דאָלאַר אין 60 שטעט.

## פּראָפ. איינשטיין אַלס פידעל-שפּילער.

ב ע ר ל י ן, 7 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) פּראָפ. אַלבערט איינשטיין, דער גע-ניאַלער שעפער פון דער רעלאַטיוויטעטס-טעאָריע, איז אַרויסגעטראָטען אויף אַ קאָנצערט לטובת דעם יודישען זקנים הויז.

פּראָפ. איינשטיין האָט געשפּילט סאָלאָ פידעל און האָט מיט זיין שפּילען אַרויסגערופען ענטציקונג ביי די צו-העהרער. אויך די קריטיק רופט זיך אָפּ מיט בעגייסטערונג וועגען שפּילען פון פּראָפ. איינשטיין.

## וואַהל-פיבער.

ו אַ ר ש אַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) מאָרגען זאָל ער-שיינען דער ערשטער וואַהל-אויפרוף פון דער אַגודה.

די טעג זאָל אָנהויבען ערשיינען אַ נייע יודישע צייטונג „דער וואַרשאָווער עקספּרעס". די צייטונג ערשיינט צוליב די וואַהלען, און ווי עס טיילט מיט די „זשעטשפּאָספּאָליטאַ" זאָל סובסידירט ווערען פון דער רעגירונג.

## נייע סטודענטישע אונרוהען אין רומענישע באַהנען

### וואָס ערקלערט די אָפיציעלע רומענישע אַגענטור.

ב ו ק אַ ר ע ש ט. (י.ט.א.) די „דימי-ניאַצאַ" מעלדען פון יאַסי: צאָהלרייכע סטודענטען זענען אָבגעפאָהרען קיין גראָסוואַרדיין, וואו עס האָט זיך גע-עפענט דער אַלגעמיינער קאָנגרעס פון די סטודענטען. בעת די סטודענטען זענען אָנגעקומען קיין פּאַקשאַן, האָבען זיי דאָרט זיך געוואָרפען אויף די יודי-שע פּאַסאַזשירען, וועלכע זענען גע-קומען פון ראָמאַן און טשערנאָוויץ. רייזענדע, וועלכע זענען אָנגעקומען קיין יאַסי, גיבען איבער, אַז ביי אַ סך עלטערע יודען האָבען די סטודענטען אויסגעריסען די בערד. צווישען די סטודענטען זאָל זיין געוועזען אויך אַ זשאַנדאַרמען-פעלדפעבעל, וועלכער האָט געשלאָגען די יודישע פּאַסאַזשירען מיט אַ ביקס. די יאַסער מאַכט-אָרגאַנען האָ-בען בעקומען אַ מעלדונג, אַז די סטו-דענטען האָבען אויך געשלאָגען דעם שעף פון דער סטאַציע פּאַקשאַן מיראָ-נעסקו. די מאַכט האָט אָנגענומען מיט-לען, אַז די אָרדנונג זאָל ווייטער נישט געשטערט ווערען.

ב ו ק אַ ר ע ש ט, 17 (י.ט.א. טעלע-גראַפיש) וועגען די געשעהענישען אין גרויס וואַרדאַן, וואו סטודענטען האָבען געשלאָגען יודען, האָט די רעגירונג אַרויסגעלאָזט אַ קאָמוניקאַט, אַז ס'זענען פאָרגעקומען בלויז קליינע פּאָרפאַלען, וועלכע זענען באַלד דערשטיקט גע-וואָרען, שולדיג, זאָגט דער קאָמוניקאַט, זענען די קאָמוניסטען. גענעראַל מאַסטיל האָט איינגעשטעלט די אָרדנונג מיט דער הילף פון די יודען, וועלכע גיבען זייערע וואוינונגען פאַר די סטודענטען, וועלכע זענען געקומען צום קאָנגרעס.

---

## פּרייסישער בילדונגס-מיניסטער

### וועגען די פאָדערונג פון די נאַציאָנאַלע סטודענטען.

ב ע ר ל י ן, 7 (יט"א טעלעגראַפיש) דער פּרייסישער בילדונגס-מיניסטער ד"ר בעקער האָט ערקלערט אין פּרייסישען לאַנדטאַג, אַז די רעגירונג וועט נישט צוריקציהען איהר פעראָרדנונג וועגען די סטודענטען רעכט. די פעראָרדנונג ווערט שטאַרק אָנגעגריפען דורך די נאַציאָנאַליסטישע סטודענטען, וועלכע פאָ-דערען ס'זאָל איינגעפיהרט ווערען דער אַזוי גערופענער אַריער - פאַראַגראַף. מינ. בעקער האָט ערקלערט, אַז די פאָדערונג קאָן נישט ערפילט ווערען, ווייל אַנטיסעמיטיזם שטעהט אין סתירה מיט דער דייטשער קאָנסטיטוציע.

## פּלענאַר-זיצונג פון צענטראַלען האַנדווערקער-ראַט

### וועט אָננעהמען אַ שטעלונג צו די וואַהלען.

ו אַ ר ש אָ, 7. (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט). מאָרגען קומט פאָר אַ פּלענאַרע זיצונג פון צענטראַל-קאָמי-טעט פון האַנדווערקער-ראַט אין פּוילען מיט דער טאָג-אָרדנונג: וואַהלען און די שטעלונג צום בלאָק. צו דער זיצונג זע-נען איינגעלאַדען געוואָרען די מיטגלי-דער פון דער פּראָווינץ, פון אויבער-שלעזיען, מזרח און מערב-גאַליציען און פון ווילנער קאַנט. די זיצונג וועט דויערן 2 טאָג.

---

# פּרעזעס פון יודישע קאָלאָ א. האַרטגלאַס

## וועגען די יודען ביי די סיים-וואַהלען.

די וואַהל-אַקציע, דער וואַהל-פיבער הויבט זיך שוין אָן. אַלע פּאַרטייען „גרייטען אָן די לעגדען", די קאָנפע-רענצען אַרום דער שאַפונג פון פערשי-דענע בלאָקען און קאָמבינאַציעס זענען שוין באַלד ביים סוף.

עס האָט זיך שוין אויך בעוויזען דער דעקרעט פון מלוכה פּרעזידענט וועגען טערמין פון די סיים-וואַהלען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זאָגט דער פּרעזעס פון געוועז. יוד. קאָלאָ א. האַרט-גלאַס אין אַנ'אינטערוויאו פאָלגענדעס:

— אין קאָנגרעס-פּוילען און קרעסען קענען די יודען דערגרייכען, ווען זיי געהען אַליין אָהן די נאַציאָנאַלע מינדער-הייטען העכסטענס 3—6 מאַנדאַטען און דערביי האָבען זיי נישט קיין רעכט צו געניסען פון דער מלוכה-ליסטע. וועלען מיר אָבער געהן אין בלאָק מיט די נאַ-ציאָנאַלע מינדערהייטען, קענען מיר האָבען 18—22 מאַנדאַטען צוזאַמען מיט דער מלוכה-ליסטע.

— אין מזרח-גאַליציען קענען די יודען אַליין האָבען העכסטענס 3 מאַנדאַטען, אָהן רעכט צו געניסען פון דער מלוכה-ליסטע. מיט'ן בלאָק קענען האָבען די מזרח-גאַליצישע יודען — 8 מאַנדאַטען. אין מערב-גאַליציען וועלען די יודען האָבען, געהענדיג אַליין אַ צווייפעלהאַפ-טען מאַנדאַט, מיט'ן בלאָק — זיכערע 3 מאַנדאַטען.

ביים היינטיגען טאָג טרעטען אריין אין בלאָק די אַלגעמיינע ציוניסטען, „מזרחי", „התאחדות", אַ טייל פון די רעכטע פּועלי ציון, די האַנדווערקער, די ווילנער דעמאָקראַטיש פאָלקיסטישע פּאַרטיי, אונפּאַרטייאישע אָרטאָדאָקסען, סוחרים. ענטגילטיג בעשלאָסען האָבען נאָך נישט די קליינהענדלער. אָבער ס'איז צו האָפען, אַז סוף כל סוף וועלען זיי אויך צוטרעטען צום בלאָק.

ווי עס האַלט מיט גאַליציען, קען איך איך נאָך נישט זאָגען בעשטימט. די טעג דאַרף די פראַגע ענטגילטיג דע-צידירט ווערען. אַלענפאַלס געהען אַ טייל פון די האַנדווערקער, „התאחדות" און „מזרחי" פון גאַליציען מיט אונז.

— ווי איז מיט די אַנדערע נאַציאָ-נאַלע מינדערהייטען? צי וועלען געהען אַלע זייערע פּאַרטייען און אָרגאַניזאַ-ציעס אין בלאָק?

— ביי די דייטשען געהען אַלע. פון רעכטס און לינקס.

ביי די אוקראַינער טרעטען אריין אַלע אַ חוץ די קאָמוניזירענדע גרופען „סעלראָב" און די „אוגאָדאַ"-גרופען.

די ווייסרוסען געהען אַלע אַ חוץ די פונאַנדערגעלאָזט קאָמוניזירענדע „הראָ-מאַדע" און די „אוגאָדאַ" גרופען.

אויסער די אַלע וועלען זיך אויך גע-פונען אין בלאָק די ליטווינער.

— צי האָט דער שוואַרצבאַרד-פּראָ-צעס געווירקט אויף דער ענדערונג פון די בעציהונגען צווישען די יודען און אוקראַינער?

— ניין. די אוקראַינער ווייסען, אַז מיר זענען נישט געגען דעם אוקראַיני-שען פאָלק. און אַז מיר אידענטיפיצי-רען נישט דאָס אוקראַינישע פאָלק מיט פּעטלוראַ'ן.

— ווי איז אייער מיינונג וועגען די אַרטיקלען פון דעם טייל פּרעסע וואָס שטעהט נאָהענט צו די רעגירונגס-ספע-רען?

— זיי האָבען קיין שום איינפלוס אויפ'ן גאַנג פון שאַפען פון בלאָק נישט געהאַט. גראַד פערקעהרט. איך בין מעהר ווי זיכער, אַז די רעגירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז מיט זיי נישט צופרידען.

די אַלע אַרטיקלען פון „גלאָס פּראַווי" און „עפּאָקאַ" האָבען געטון דער רעגירונג אַ בערישע טובה.

— ווי איז אייער בעציהונג צו דעם אויפרוף וואָס דער „פערבאַנד פון די פּוילישע יודען האָט אַרויסגעלאָזט?

— מיר האָבען פריהער געוואוסט, אַז דאָס וועט קומען. מיר קענען די ספע-רען, פון וואַנען דער אויפרוף שטאַמט. עס וואַרפט זיך אין די אויגען דאָס, וואָס דער אויפרוף פון „פערבאַנד פון די פּוילישע יודען" איז נישט אונטער-געשריבען. זיי האָבען, ווייזט אויס מורא אַרויסצוגעהען אויף דער יודישער גאַס מיט זייערע אמת'ע נעמען.

ס'איז נישט שווער צו זאָגען, אַז דער אויפרוף איז אינספּירירט געוואָרען נישט פון די יודישע ספערען. מיר קענען די הערען. אַלענפאַלס איז זיכער. אַז דער אויפרוף וועט קיין שום איינפלוס אויף די יודען נישט אויסווירקען. די צייט פון אַריינפיהרען אַ צומישונג אין די יו-דישע רייהען איז שוין אַריבער. היינט מוז מען קומען מיט אַנ'אמת'ען פּרצוף און מיט לאָזונגען, וועלכע דאַרפען נישט קענען אויסגעטייטשט ווערען צוויידייטיג.

ל. מ.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען! פון די בעליבטע אַמעריקאַנער קינסטלער

אננא און היימאַן יאַקובאָוויטש

פרייטאָג, דעם 9-טען, 9 אָוונד—די שוין לאַנג נישט געשפּילטע פּיעסע

שלמה'קע און ריקעל

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון לאַטיינער. די טיטעל-ראָלע „ריקעל"— אננא יאַקובאָוויטש.

שבת, 3.30 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען

עקדת יצחק

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 4 אַקטען פון א. גאָלדפאַדען. די הויפּט-ראָלע „שרה"—אננא יאַקובאָוויטש.

שבת, דעם 10-טען, 9 אין אָוונט— איבעראַשענדע נייעס - דאָס

פערבלאָנדזעטע שעפעלע

קאָמישע פּיעסע אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ. — די הויפּט-ראָלע „סאָניע"—אננא יאַקובאָוויטש.

צוליב דעם, וואָס מאָנטאָג ווערט נישט געשפּילט, ווערט געגעבען זונטאָג, ד. 11-טען, 9 אָוו. אַ נאָרמאַלע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

„די מאַמע פון דער וועלט"

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון זאַראַטאַרעווסקי. הויפּט-ראָלע „מרים"—אננא יאַקובאָוויטש.

ס'נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעוקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַ-ראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אַנאָנס! די נאָהנטסטע פּרעמיערע „מאַלי-דאַלי".

אכטונג, הורטאָווניקעס שעכטער!

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 8. דעצעמבער ד. י. 6 אָוונד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל, פּאָדזשעטשנאַ 10

די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) וואַהלען פון אַ פאָרזיצער, פערוואַלטונג, פינאַנץ-קאָמיסיע און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; פריע פאָרשלאָגען, צו וועלכער אַלע מיטגלידער פון שייבלערס און געקערס ראַיאָן ווערען געבעטען פּינקטליך צו ערשיינען.

בעם. אין פאַל פון אַ נישט גענוגענדע צאָהל קומט די פערזאַמלונג פאָר צום 2. טערמין דאָנערשטאָג, דעם 15. דעצעמבער ד. י. 6 אַ זייגער אָוונד אין דעמזעלבען לאָקאַל און הויבט זיך אָן נישט געקוקט אויף יעדער צאָהל מיטגלידער. די פערוואַלטונג.

798

מאַסאַזש- און היילגימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.

יוקענד-ליניער - פערקריפּונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, רעומאַטיזם, אַרטריטיזם, שמינקל-פערשטאָפּונג, ניכטקאַראַקטעריסטישע מאַסאַזש, באַהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (נראַפען). נאָך דעם עפנען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.

עמפּפאַנג פון 3—5 נאָכמ.

אכטונג, עלעגאַנטע הערען!!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז נאָך אַ גרינדליכער ריאָרגאַניזאַציע פון מיין ערסטקלאַסיגען

שניידער-אַטעליר א. קוטשינסקי, פעפער-גאַס 20

נעהם איך אָן אַלערליי בעשטעלונגען צום איצטיגען ווינטער-סעזאָן פון סמאָ-קינגען, ווינטער-פּאַלטענס, פעלצען און אַנצוגען אַלעס לויט די לעצטע אויסלענדישע מאָדעלען. :—: פאַר דער צופרידענהייט פון דער גע-עהרטער קונדשאַפט ווערט גאַראַנטירט. מיט אַכטונג

A. KUCZYŃSKI, ŁÓDŹ, Pieprzowa 20

רעעלע בעהאַנדלונג! ●● מעסיגע פּרייזען! ●● לייכטע בעדינגונגען!

„נײַער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 8 דעצעמבער 1927

# צענטער
## אין „מזרח-גאַליציען"...

מען רעדט איצט פיל וועגען מזרח-גאַליציען...

פריהער אין די עסטרייכישע צייטען איז גאַליציען געווען דער סימבאָל פון ריקשריט, קולטור-לאָזיגקייט און פינסטערניש. בשעת דער וועלט-מלחמה האָבען די גאַליצישע היימלאָזע אין וויען געהאַט גענוג צו פיהלען גרינגשעצינג און פעראַכטונג. מען האָט זיך פשוט געשעהמט מודה צו זיין, אַז מען שטאַמט פון גאַליציען...

מיט אַ מאָל זענען מיר, גאַליציאַנער, דערהויבען געוואָרען. מען לויבט אונז און מיר הויבען זיך אָן עפּעס איינצוּרעדען...

מען איז גאָר שטאָלץ אויף גאַליצישער קולטור (מאַסען - דאָקטוירים...), אויף גאַליצישער חכמה, „גאַליצישער" פּאָליטיק. עס איז געוואָרען אַ מאָדערנע שיטה — „גאַליציען".

די וועלט-מלחמה האָט צעשטערט די גרעניצען, אָבער „מיר" לאָזען זיך נישט...

אין ראַזוואַדאָוו זענען אָבגעשאַפט געוואָרען די גרעניץ סלופּעס, אָבער „מיר" גיבען זיך נישט אונטער. אַ „דינאַסטישער" אינטערעס וויל נישט דערלאָזען צו פערשמעלצען די יודען פון דאָ און דאָרט, פון גאַנץ פּוילען, צו איין פּאָליטישער און גייסטיגער מחנה. שני למלכות שמעקט נישט...

מען האָט זיך נוט איינגע'חזר'ט די תורה פון אַלטען צעזאַר: „ליבער זיין דער ערשטער אין ד"ר פּראַווינץ ווי דער צווייטער אין רוים".

האָבען מיר גאַליצישע סוחרים אָרגאַניזאַציעס, גאַליצישע האַנדווערקער-פערבאַנדען, אפילו גאַליצישע ציוניסטען — אַלע מיט אייגענע פּרעזידענטען. די גאַליצישע צעזאָרען זענען טריי זייער „פּאָרבילד". טריי — הייסט נישט — עהנליך...

מען וועט מיך שטייניגען! אונערהערט, צו שפּייען אויפ'ן אייגענעם נעסט.

איך בין אויך אַ גאַליציאַנער און איך האָב ליב גאַליציען. דאָס לאַנד, די מענשען. פיינד האָב איך נאָר אַ „גאַליצישע שיטה" און דעם גאַליצישען „צעזאַריזם", ווייל דאָס איז אַן'אונזין און אַ לעכערליכקייט, אַ אונזיניגע לעכערליכקייט, אַ טראַגיש - לעכערליכער אונזין!

דער „קליינער מאַן" אין גאַליציען, דער געפּלאָגטער סוחר, דער אָרימער בעל מלאכה, סיי דאָ ביי אונז, סיי אין וואַרשא, וואָהלין, אָדער ווילנער קאַנט, לעבען אין ליידען אונטער די זעלבע געזעצען און די זעלבע ווירטשאַפטליכע בעדינגונגען אומעטום אין גאַנץ פּוילען. זיי האָבען געמיינזאַמע אינטערעסען, די זעלבע אינטערעסען און זיי מוזען זיך צוזאַמען פיהרען אַ בשותפות'דיגען קאַמף פאַר זייער רעכט אויף אַן'עקזיסטענץ.

אפילו די גאַליצישע אַדוואָקאַטען... אַט שטרעבען זיי — און מיט פולסטען רעכט — מען זאָל אָוועקרייסען די רעשטלעך סלופּעס אין ראַזוואַדאָוו, וועלכע די קאָנגרעס-פּוילישע אַדוואָקאַטען האַלטען אויף, כדי נישט צו דערלאָזען די קאָנקורענץ פון יודישע אַדוואָקאַטען אויס גאַליציען.

נאָר אין דער פּאָליטיק וויל מען אויפהאַלטען אַ „גאַליצישע שיטה" מיט אַ גאַליצישען „פּאַטריאָטיזם".

ווערם דען פּאָליטיק נישט געמאַכט פון איין צענטער און איז דען נישט דער צענטער די הויפּט-שטאָט פון דער מלוכה? האָבען דען נישט די פּאָליאַקען איין פּוילישע פּאָליטיק? אַלע פּוילישע פּאַרטייען פיהרען אָן צענטראַל זייער פּאָליטיק אין דער גאַנצער מלוכה, נאָר מיר יודען זאָלען לויט דער „גאַליצישער שיטה" האָבען אין פּוילען 4 „געאָגראַפישע" פּאָליטיקען.

זייט יאָהרען פרעגען מיר: וואָסער שייכות האָט געאָגראַפיע מיט פּאָליטישער איבערצייגונג און אין וואָס איז אָפּהענגיג אַ אידעע פון טעריטאָריאַלע גרעניצען?

זייט יאָהרען חזר'ן מיר איבער אַלץ דאָס זעלבע, אַז דער דאָזיגער צושטאַנד איז אַ אונזין און ברענגט שאָדען פאַר אונזערע אינטערעסען און בעדייט אַ סכנה פאַר אונזער קראַפט! דער גאַליצישער צעזאַריזם דערשטיקט דאָס קול, ווי לאַנג נאָך וועט דאָס מעגליך זיין?

דער שאָדען ווערט לעת-עתה כסדר גרעסער.

און אַזוי-אַרום געפינען מיר זיך אין איצטיגען מאָמענט פון וויכטיגער ענטשיידונג צעשפּליטערט און נישט צוגעגרייט. די ערשטע פּריפונג, די ערנסטע פּריפונג, האָט די „גאַליצישע שיטה" נישט בעשטאַנען...

* * *

ס'איז שווער אין לעצטען מאָמענט זיך איבערצושטעלען. תמיד איז אָבער בעסער שפּעטער, איידער צו שפּעט!

אין קאָנגרעס-פּוילען האָט זיך קאָנסאָלידירט די ציוניסטישע און יודיש-נאַציאָנאַלער פראָנט און טרעט אַרויס אין וואַהל-קאַמף צוזאַמען מיט די אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, כדי צו דערגרייכען אַ ענטשפּרעכענדע יודישע פערטרעטונג אין פּאַרלאַמענט — וועלכע איז אַ דאַנק דער אומגעלומפּערטער וואַהל-אָרדינאַציע נישט מעגליך אויף אַ אַנדערען אופן — כדי צו מאַניפעסטירען די ענטשלאָסענקייט פון דער יודישער געזעלשאַפט אין פּוילען, צו קעמפען פאַר איהרע רעכט, כדי צו בעפעסטיגען די ליניע פון אַ אויסגעהאַלטענער יודיש-נאַציאָנאַלער פּאָליטיק.

דער בלאָק נעמט אַרום אַלע נאַציאָנאַליטעטען און די גאַנצע מלוכה.

וואָס שטעלען די גאַליצישע געגנער פון בלאָק דער אידעע ענטגעגען? אַ גאַליציש קעניגרייך מיט גאַליצישע זונדער-אינטערעסען? זענען מיר אַ קעניגרייך און האָבען מיר יודען אין גאַליציען אַנדערע אינטערעסען, ווי די יודען אין דער גאַנצער מלוכה? מיינט עמיץ באמת ערנסט, אַז עס איז מעגליך צו פיהרען אַ פּאָליטיק צו פּערטייִדיגען יודישע טייל-אינטערעסען און טייל-געביטען, אַז עס איז מעגליך אַ רעגירונג, וואָס וועט אַרויסגעבען ספּעציעלע געזעצען פאַר די גאַליצישע יודען? זענען פערהאַן אין גאַליציען ציוניסטען, וואָס האַלטען אַזאַ פּאָליטיק פון זונדער-פרידען דורך צעשפּאַלטען פון דער יודישער סאָלידאַריטעט, פאַר צולעטיג, פאַר מאָראַליש, פאַר נאַציאָנאַל, פאַר ציוניסטיש, איבערהויפּט פאַר יודיש?!

ד"ר א. אײנזלער.

# מלחמה-געפאַהרען
## און די היינטיגע פעלקער-בונד-סעסיע.

ס'איז פאַר קיינעם קיין סוד נישט, אַז די שווער-געפּרובטע פעלקער פון אייראָפּאַ האָבען ווייניג-וואָס אמונה אין די שלום-כוונות פון די געציילטע אָפיציעלע רעפּרעזענטאַנטען אין פעלקער-בונד וואָס האַלטען, אָדער מיינען, אַז זיי האַלטען, דעם גורל פון די אייראָפּעאישע לענדער. און דאָך רופען כסדר אַרויס די בעראַטונגען פונ'ם פעלקער-בונד אַ גרויסען אינטערעס און די בעשלוסען פון גענף ווערען דערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג.

דאָס איז, משמעות, דערפאַר, וואָס קיין בעסערע אינסטיטוציע, ווי דער פעלקער-בונד, און קיין ראַדיקאַלערע מיטלען ווי די, מיט וועלכע ס'אָפּערירען די דיפּלאָמאַטען פון דער פעלקער-ליגע, זענען נאָך דערווייל נישטאָ, און היות ווי די אייראָפּעאישע הימלען זענען כסדר פערדעקט מיט מלחמה-וואָלקענס — וואַרט מען אַלץ, אַז די ישועה זאָל קומען פון גענף.

בפרט ווערען געלייגט גרויסע האָפנונגען אויף דער איצטיגער סעסיע, וואָרום שוין לאַנג איז די ליפט אויף אונזער קאָנטינענט נישט געווען אַזוי אָנגעזאַפּט מיט פּולווער, ווי פאַר די לעצטע וואָכען.

מיר דאָ ווייסען וועגען דער ערנסטקייט פון דבר לגבי צווישען פּוילען און ליטע. אָבער אויך אויף דער פראַנצויזיש-איטאַליענישער גרעניץ איז דער מצב זייער צוגעשפּיצט געוואָרען, אַ חוץ וואָס דער באַלקאַן איז נאָך בכלל עד-היום געבליבען אַ געפעהרליכער נעסט מיט געוואַלטיגע אויפרייס-מאַטעריאַלען.

וואָרט פון איין זייט פּוילען, אַז דער פעלקער-בונד וועט דוקא אויף דער איצטיגער סעסיע זאָגען זיין וואָגיק וואָרט און זאָל איינמאָל פאַר אַלע מאָל מאַכען אַ סוף צו דער „פרידליכער מלחמה" וואָס הערשט שוין זינט נאָכ'ן גרויסען וועלט קריג צווישען די צוויי שכנישע מדינות און וואָס האַלט אין שטענדיגער שפּאַנונג די בעפעלקערונג פון ביידע זייטען גרעניץ.

אָבער אויך ליטע וואַרט אויף אַ דעציזיע פונ'ם פעלקער-בונד און — דוקא אַ קעגענזעצליכע, ווי דאָס וואָלט געשטימט מיט'ן וואונש פון פּוילען.

פרעגט זיך איצט: צי פערמאָגט דער פעלקער בונד ביי זיין היינטיגער געשטאַלטונג גענוג אויפריכטיגען ווילען און גענוג אויטאָריטעט צו זיין גערעכט לגבי ביידע צדדים?

לויט אַלע סימנים און לויט דער דערפאַהרונג פון די לעצטע יאָהרען איז נאָך די פעלקער-ליגע ווייט נישט אַזוי פעסט אין דער דעה, און אויב מען זאָל ווידער לאָזען די פראַגע פּוילען ליטע העגנען אין דער לופטען — וועלען מיר אפשר מוזען זיין עדות פון אַ בפירושען באַנקראָט פון די גענפער שלום-לאָזונגען.

דאָס אייגענע איז אויך מיט'ן אָנגעשטרענגטען מצב אויפ'ן באַלקאַן. פראַנקרייך איז אין פלוג איינע פון די „גרויס-מאַכטען", וואָס פיהרט אָן סיי מיט דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק בכלל און סיי מיט דער פּאָליטיק פון דער פעלקער-ליגע בפרט, און דאָך פערזיכערען די פראַנצויזישע צייטונגען פון די לעצטע טעג, אַז פראַנקרייך קאָן זיך קיין עצה נישט געבען מיט איטאַליען — אַנב אויך אַנ'אַקטיווער מיטגליד פון פעלקער-בונד — און אַז ס'איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז אויף דער פראַנצויזיש-איטאַליענישער גרעניץ זאָלען אינגיכען אָנהויבען רעדען די ביקסען און האַרמאַטען.

ווייטער האָט איין איינעם פון די לעצטע אינטערוויוען דער סאָוויעטישער קאָמיסאַר פאַר אויסערליכע ענינים צום הונדערטסטען מאָל פערזיכערט, אַז ענגלאַנד גרייט פאָרט צו אַ בעוואָפענטען אָנפאַל געגען סאָוויעט-רוסלאַנד, הגם דאָ בעט זיך די פראַגע: סטייטש, אויך ענגלאַנד געהערט דאָך צו די אַקטיווע „בעשיצערינס" פון דער שלום-אידעע אין פעלקער-בונד!

און דאָך וועט די בעראַטונגען אין גענף צוגעגעבען אַ גרויסע בעדייטונג און אומעטום וואַרט מען פונדעסטוועגען פון דאָרטען וויכטיגע ענטשיידונגען, ווייל קיינער וויל נישט גלויבען, אַז אויך איצט, צעהן יאָהר נאָך דער גרויסער וועלט-שחיטה, איז נאָך אַלץ הפקר אַ וועלט, און אַז צוליב עפּעס אַ ברוגז, אָדער אַ טענה, אָדער אַ פּרעטענזיע פון דער אָדער יענער מדינה זאָל קאָנען פּלוצלונג אויסברעכען אַ פייער פון פערוואַנדלען זיך אין אַ שרפה.

ס'בלייבט נאָר צו ווינשען, אַז די היינטיגע סעסיע זאָל נאָך מעהרער נישט אַרונטעררייסען דעם צוטרוי צו דעם פעלקער-בונד און זאָל זיך נישט ענדיגען אַזוי אומגליקליך, ווי די אָקאָרשט געשלאָסענע ענטוואָפנונגס - קאָנפערענץ. דאָס איז טאַקע די זעלביגע קאָנפערענץ, וואָס האָט אַרויסגערופען אַזאַ טומעל און סענסאַציע צוליב דער הסכמה פון סאָוויעט-רוסלאַנד אָנטיילצונעמען אין איהר. האָט טאַקע די סאָוויעטישע דעלעגאַציע געהאַלטען וואָרט און בראש מיט ליטווינאָוו'ן געקומען קיין גענף און — אויס סענסאַציע.

וואָס איז געשעהען? איין קלייניגקייט — דער סאָוויעטישער דיפּלאָמאַט איז בעגאַנגען צוויי גרויסע „חטאים" מיט איינמאָל. ראשית האָט ער געזאָגט, אַז אויב מ'מיינט טאַקע ערנסט מיט דער ענטוואָפנונג — דאַרפען אַלע מלוכות תיכף ומיד נעמען און אויסרוימען דעם „חמץ" אַזוי, אַז ס'זאָל פון קיין ביקס און קיין שווערד קיין זכר נישט בלייבען. שנית האָט ער פאָרגעלייגט, אַז דער המשך פון ישוב-הדעת זאָל נישט אָפּגעלייגט ווערען אויף לאַנג, נאָר אַז מ'זאָל טאַקע גאָר אינגיכען ווייטער צוטרעטען צו דער ענטוואָפנונגס-אַרבייט.

אויף דעם האָבען אָבער די מלוכות, וואָס פיהרען אָן מיט דעם פעלקער-בונד, נישט געוואָלט מסכים זיין, מיט'ן אויסרייד, אַז דער סאָוויעטישער פערטרעטער האָט געמאַכט אָט די אַלע עקסטרעמע פאָרשלאַגען בלויז לשם פּראָפּאַגאַנדע.

איז אפשר טאַקע אין דעם פערהאַן אַ גרויסע שטיק אמת, וואָרום, פאַרוואָס זאָלען די סאָוויעטען באמת נישט אויסנוצען אַזאַ וויכטיגע טריבונע, ווי די פעלקער-ליגע, צו פּראָפּאַגאַנדע-צוועקען? דער פעלער אָבער בעשטייט אין דעם, וואָס זאָכלעך און אין תוך זענען ליטווינאָוו'ס פאָרשלאַגען נישט אָפּגעפרעגט געוואָרען, און דאָס בעווייזט אַנ'איבעריג מאָל, אַז פון בעהאַלטענע „כוונות" איז קיין שום צד נישט ריין.

ווי ס'זאָל נישט זיין זענען אַלעמענס אויגען געווענדעט אויף גענף, און ווער ווייס — אפשר וועט די פעלקער-ליגע דאָס מאָל נישט ענטוישען? ד—ן.

# די יודישע פּרנסות אין רוסלאַנד
### — פון — אב קאַהאַן.

פון וואַנען ציהט דער יודישער שטאָט-מאַן אין סאָוויעט-רוסלאַנד זיין חיונה?

אין בעצוג צו זייערע בעשעפטיגונגען ווערען די שטאָט-יודען פון סאָוועט-רוסלאַנד צוטיילט אויף די פאָלגענדע קלאַסען:

1) געשעפטס-לייט.

2) האַנדווערקער אָדער „קוסטאַרען".

3) אָנגעשטעלטע און פּראָפעסיאָנעלע מענשען (דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען, א. ז. וו.

4) פאַבריק-אַרבייטער.

מיר וועלען אָנפאַנגען פון דעם יודישען געשעפטס-מאַן.

קליינע יודישע קרעמערלעך זענען גאָך אין רוסלאַנד פערהאַן אַ סך. איהר זעהט זיי אין יעדער שטאָט. אויף איינע גאַסען אָדער געסלעך ציהען זיך זייערע קלייטלעך לאַנגע ציילען-ווייז. און דאָס רוב פון זיי געפינט זיך קוים אביסעל סחורה. אָבער פון אַזעלכע יודישע „ביזנעס-לייט" איז דאָך בעשטאַנען אַ מאַיאָריטעט פאַר דער רעוואָלוציע אויך. היינט וואָס קען מען שוין ערוואַרטען פון די אומשטענדען, אונטער וועלכע עס קומט אויס צו פיהרען אַ פּריוואַט-האַנדעל אין סאָוויעט-רוסלאַנד?

עס איז אָבער נאָך פערהאַן אַ געוויסע צאָהל יודען, וואָס פיהרען אַ סך גרעסערע און וויכטיגערע געשעפטען און אייניגע פון זיי זיינען זאָגאָר רייך, הגם אַזעלכע איז פערהאַן זעהר, זעהר ווייניג.

אין איהר שטרעבונג אַריינצונעהמען די גאַנצע אינדוסטריע און האַנדעל אין איהרע הענד — דירעקט אָדער אין דער פאָרם פון קאָאָפּעראַטיווען — אונטערדריקט די רעגירונג די „טשאַסטניקעס" (פּריוואַט געשעפטס-לייט) אויף פערשיידענע אַרטען. דער רעזולטאַט איז, אַז פיל פון זיי מוזען אַרויסגעהן פון געשעפט און די וואָס בלייבען, מוטשען זיך אָהן אַ שיעור.

עס זענען פערהאַן מענשען, וואָס קענען זיך צופּאַסען צו די שווערסטע אומשטענדען. צווישען יודען געפינט זיך אַ גרויסער פּראָצענט אַזעלכער. די פיל יאָהר-הונדערטער פון פערפאָלגונגען האָבען אין אונזער פאָלק די פעהיגקייט ענטוויקעלט.

אינגאַנצען אָפּשאַפען פּריוואַט אונטערנעהמונגען איז אונמעגליך און וועט זיין אונמעגליך נאָך אַ לאַנגע צייט אַלזאָ וועט נאָך אַ לאַנגע צייט זיין אַ געוויסע צאָהל יודישע „טשאַסטניקעס" אָדער „נעפּלייט".

דאָס ערגסטע איז דער געפיהל פון אונזיכערקייט, די ציטערניש פאַר נייע פערפאָלגונגען. „כאָטש אַ שטיקעל טרוקענע ברויט צו עסען, אַבי דאָס צו עסען רוהיג". אַזאַ אויסדרוק האָב איך פון יודישע געשעפטס-לייט אין סאָוויעט רוסלאַנד געהערט זעהר אָפט. דאָס וואָרט „רוהיג" קלינגט אין מיין זכרון אין אַ טאָן פון אַנגסט און יסורים.

„מיר לעבען אויף אַ וואולקאַן" — דאָס איז אַ צווייטער אויסדרוק, וועלכען איך האָב אָפט געהערט פון יודישע ביזנעס-לייט — פון די אינטעליגענטערע.

איך האָב אָבער אויך בעגעגענט יודען, וואָס בעטראַכטען די לאַגע „פילאָזאָפיש", אָדער זאָגאַר הומאָריסטיש.

— וואָס העלפט דאָס, ווען מען נעמט זיך דאָס לעבען? — האָט צו מיר אין לענינגראַד געזאָגט איינער פון דעם סאָרט. — מען קען שטענדיג געפינען עפּיס אַ געשעפט, וואו מען קען נאָך עטעמען. מען דאַרף נאָר האַלטען די אויגען אָפען, נישט פערלירען דעם קאָפּ און אויסנוצען די געלעגענהייט איידער עס איז צו שפּעט.

צו „פערדינען אַ קערבעל" איז נאַטירליך זיין וויכטיגסטער אינטערעס. ער געפינט אָבער אין דעם אויך אַ שאַרפען ספּאָרט-אינטערעס. געגען דער רעגירונג האָט ער נישט קיין שלעכטע געפיהלען אַזוי ווי זי און ער וואָלטען געשפּילט אַ „פריינדליכען קאָרטעל" און יעדער צד וואָלט זיך געסטאַרעט צו געווינען. אַזאַ כאַראַקטער האָבען זיינע בעציהונגען צו איהר טאַקע ווי „גוטע ספּאָרטסמענער".

אָבער נישט יעדער „נעפּמאַן" איז אַזוי גוטמוטיג. איך האָב בעגעגענט אַ פּאָר היציגע נערוועזע מענשען, וועלכע שפּילען אויך דאָס דאָזיגע שפּיל. זיי זענען אָפט צוטראָגען, צושראָקען; זיי קענען נישט; זיי פערשטעהען נישט וואָס מען רעדט צו זיי. דאָס שטערט זיי אָבער נישט צו שאַרפע בליקען און צו אינוועסטירען געלד אין דעם סאָרט ביזנעס, ביי וועלכען עס מאַכט זיך אַ געלעגענהייט. און מיט דעם וואָרט געלעגענהייט מיינט מען דאָ אַזאַ מאָמענט, ווען אויף אַ געוויסען אַרטיקעל איז פערהאַן אַ גרויסע נויט, ווייל די רעגירונג איז נישט אימשטאַנד איהם צוצושטעלען, און דער פּריוואַט-מענש, אויב ער פערשטעהט נאָר ווי, קען דעם אַרטיקעל בעקומען.

אין געוויסע צווייגען פון דער אינ-

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

# דאס לאדזער לעבען

לאדז
8 דעצעמבער 1927

| דעצעמבער | 8 |
|---|---|
| זון-אויפגאנג 7.24 | דאנערשטאג |
| זון-אונטערגאנג 3.27 | יד |
| לענג פון טאג 10.11 | כסלו תרפ"ח |

## היינט איז חנא.

היינט איז א חנא-טאג. אלע עפענט-ליכע אינסטיטוציעס און געוועלבער זע-נען געשלאסען.

## רעגיסטראציע
### פון יאהרגאנג 1907.

די מיליטעריש - פאליציייאישע ביורא ביים מאגיסטראט טיילט מיט, אז אלע יונגע-לייט פון יאהרגאנג 1907 דארפען איצט פערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאקאל פון מיליטעריש פאליצייאישען ביו-רא (טראוגוטא 10) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג, שבת פון 8 פריה ביז האלב 2 בייטאג.

היינט און מארגען קומט די רעגיסט-ראציע נישט פאר.

שבה, די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10. פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען פון A ביז Z.

## פון מאגיסטראט.

(מ) אויף דער מאגיסטראט-זיצונג פון 6. ד. ח. איז בעשטימט געווארען צו דעלעגירען אין דער פערוואלטונג פון ארבייטסלאזען - פאנד דעם איצטיגען פארזיצער פון דעם ארבייטסלאזען-אמט לאווניק א. האראש.

(מ) דער מאגיסטראט האט בעשטימט זיינע פארשטעהער אין שטעטישען שול-ראט. די פארשטעהער זענען לאווניק קאפטשינסקי און לאווניק ד"ר מארגא-ליס, פערטרעטער די לאווניקעס פורטאל און האראש.

## פון צענטראלען סוחרים-פעראיין.

דער צענטראל-פעראיין פון סוחרים און אינדוסטריעלער אין לאדזער וואיעוואדזטווע (פעטריקאווער 10) מעלדעט, אז ער נעמט אן בקשות וועגען אריינפיהרען רעגלאמענטירטע סחורות אויפ'ן ערשטען קווארטאל 1928 ביז'ן 15 דעצעמבער איינשליסליך.

## פערשידענעס.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך האט די בעזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט בעשלאסען איינצופיהרען אין סאנאטאר-יום פאר שווינדזיכטיגע אין כאיני א ראדיא אפאראט.

(מ) נעכטען האט דער פרעזידענט זשעמיענצקי צוזאמען מיט דעם לאווניק פון דער בוי-אפטיילונג איזדעבסקי גע-מאכט אנ'אינספעקציע פון אלע שטא-טישע בנינים.

## וועגען מאכערס.

(ב) די אפטיילונג פון „באנק גאספא-דארסטווא קראיאוועגא" האט ארויסגע-געבען א פעראָרדנונג, אז ס'וועלען אויף ווייטער נישט דערלאזען ווערען קיין שום „מאכערס" אויף צו אינטערווענירען כדי צו בעקומען א בוי-הלואה. אינטער-ווענירען וועט נאר קענען דעם קליענטס נאהענטע משפחה אדער זיין אדוואקאט.

## אין די אפטייקען.
### היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: אנטאניעוויטש (פיאטרקאווסקא 50), ק. כאנדזינסקי (פעטריקאווער 164), סאקאלע-וויטש (זשגיערזער 19), רעזבעליגסקי (אנ-דזשעיא 26), זגנדערעוויטש (פעטריקאווער 25), קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), טראווקאוו-סקא (בזשעזשינער 56).

**Dr. RÓŻANER**
ספעציאליסט פאר הויט-, וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קוואַרץ-שטראהלען און דיאטערמיע
**Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.**
נעמט אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4.
וואַרטע-זאל פאר פרויען.

# מען גרייט זיך שוין טאקי צו די סיים-וואהלען.
## אין דער וואיעוואדזטווע מאכט מען שוין די טעכנישע פארברייטונגען.

אין וואיעוואדזטווא איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון וואיעוואדא יאש-טשאלט א קאנפערענץ מיט די נאטשעל-ניקעס פון די בעזונדערע אפטיילונגען מכח די וואהלען צום סיים און סענאט.

די לאדזער וואיעוואדזטווא איז צו-טיילט געווארען אויף 6 וואהל-קרייזען, וואס וועלען ווידער געטיילט ווערען אויף אבווארען, לאדז בילדעט א בעזונ-דערען וואהל-קרייז. אין לאדז פיהרט דורך די וואהלען דער רעגירונגס-קאמי-סאריאט, אין אנדערע ראיאנען — די סטאראסטוועס. דער רעגירונגס-קאמיסאר-יאט האט שוין בעקומען א פעראָרדנונג זיך צו ווענדען צום מאגיסטראט מכח בעשטימען לאקאלען פאר די וואהל-ביוראס, צושטעלען די וועהלער-רשימות בעזונדערע צום סענאט און בעזונדערע צום סיים. און אויך אז דער מאגיסטראט זאל זיך ווענדען צום שטאט-ראט מכח בעשטימען מיטגלידער אין די קרייז-וואהל-קאמיסיעס און אין די אבווארעווע קאמיסיעס.

אין דער קרייז - קאמיסיע בעשטימט די מיטגלידער דער וואיעוואדע, אין די אבוואדאווע - קאמיסיעס — בעשטימט די מיטגלידער דער מאגיסטראט. סך-הכל 3 מיטגלידער און אויך דער רעגירונגס-קאמיסאריאט בעשטימט אין יעדער קא-מיסיע צו איין מיטגליד.

דאן וועט דער וואיעוואדע צושטע-לען דעם אינערן-מיניסטעריום די קאנ-דידאטען-ליסטע פאר וואהל-קאמיסארען פון לאדז אין די אנדערע קרייזען.

באלד ווי מען וועט בעשטימען א וואהל-קאמיסאר, וועט דער מאגיסטראט איהם מודיע זיין וועגען די איינגעטייל-טע ראיאנען פון דער שטאט אויך איהם איבערשיקען די רשימה פון די וואהל-לאקאלען און מיטטיילען וועגען די אויס-געוועהלטע מיטגלידער פון דער קרייז-קאמיסיע און פון דער ראיאנען-קא-מיסיעס.

# פערזיכערונג פון גייסטיגע ארבייטער.
## וויכטיגע פרטים פון אפיציעלען געזעץ וועגען דער פערזיכערונג.

מיר ברענגען דא ווייטערע פרטים פון דעם געזעץ וועגען דער פערזיכע-רונג פון גייסטיגע ארבייטער: אין מאנ-טאג-נומער האבען מיר אויסגערעכענט די פענסיעס-קאטעגאריעס, פון וועלכע עס ווערט אראבגערעכענט דער פראַ-צענט-אבצאהל. היינט וועלען מיר אנ-ווייזען, וואס דער פערזיכערטער בע-קומט פון דער פערזיכערונגס-אנשטאלט, ד. ה., וועלכע לייסטונגען אין די פער-זיכערונגס-אנשטאלט מחויב צו געבען דעם פערזיכערטען און אין וועלכע פאלען.

די לייסטונגען פון דער פערזיכערונגס-אנשטאלט לטובת דעם פערזיכערטען זע-נען צווייערליי: 1) אויפ'ן פאל פון אר-בייטסלאזיגקייט; 2) עמירעטור-לייסטונגען.

אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט איז די פערזיכערונגס-אנשטאלט מחויב: 1) צו געבען א שטיצע דעם ארבייטס-לאזען; 2) צו בעצאהלען די אבצאהלען פון דעם ארבייטסלאזען אין דער קראנ-קען-קאסע.

די עמעריטור-לייסטונגען זענען פאל-גענדע. דער פערזיכערטער קאן בעקו-מען: 1) אנ'אינוואלידען-רענטע אדער 2) אנ'אלטקייט-רענטע; 3) מעדיצינישע הילף פאר'ן פערזיכערטען; 4) אנ'אלמן-אדער אלמנה-רענטע; 5) א יתומים-רענ-טע; 6) אנ'איינמאליגע שטיצע פאר'ן פערזיכערטען, אדער פאר דער אלמנה (אלמן) עווענטועל פאר די יתומים אדער עלטערן פון פערזיכערטען.

דאס רעכט אויף צו געניסען די לייס-טונגען פון דער פערזיכערונגס-אנשטאלט אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט בע-קומט מען נאך דעם ווי מען צאהלט אין משך פון 6 חדשים דעם פערזיכערונגס-אבצאהל. דאס איינצאהלען דארף נישט געשעהן דוקא איין חודש נאכ'ן אנדערן, נאר אין משך פון 6 חדשים פון לעצ-טען יאהר, רעכענענדיג צוריק פון דעם טאג, אין וועלכען מען האט פערלוירען די ארבייט.

די שטיצע פאר פערזיכערטע, וואס זענען געבליבען אהן ארבייט איז א דאפעלטע; א גרונד-שטיצע און א פא-מיליען - שטיצע. די גרונד-שטיצע בע-טרעפט פאר אנ'אונפערהייראטען פער-זיכערטען 30 פראצענט פון זיין גע-האלט און פאר א פערזיכערטען, וואס האט א פאמיליע (א ווייב אדער קינ-דער, אדער שוועסטער און ברודער, אייניקלעך א. א. וו.) 40 פראצענט פון געהאלט. דאס געהאלט ווערט בערע-כענט דורכשניטליך לויט די לעצטע 12 חדשים אין משך פון וועלכע דער פער-זיכערטער האט בעצאהלט זיין פערזי-כערונגס - אבצאהל. די פאמיליע-שטיצע בעטרעפט 10 פראצענט פון דער גרונד-שטיצע פאר יעדען מיטגליד פון דער פאמיליע, וואס פערדינט נישט זעלבסט-שטענדיג און וואס ווערט אויסגעהאל-טען דורך דעם פערזיכערטען.

חוץ דעם צאהלט די פערזיכערונגס-אנשטאלט דעם אבצאהל אין דער קראנ-קען-קאסע. די פערזיכערונגס-אנשטאלט גיט אויך א שטיצע אין דער הויך, ווי עס בעטרעפט דער פרייז פון א באהן-בילעט לויט'ן קלענסטען טאריף ביז צום ארט, וואו דער פערזיכערטער האט בעקומען ארבייט.

# יוד. יונגערמאן אין דער קלעם צווישן 2 אויטאס.

(—) נעכטען 6 א זייגער אין אָוועגד איז אויף ציגעל-גאס איבערגעפאהרען און שווער פערוואונדעט געווארען דורך אנ'אויטא דער 18-יעהריגער יודישער יונגערמאן מ. קאנטאר פון ציגעל-גאס 50. דאס אומגליק איז פארגעקומען ביי פאלגענדע אומשטענדען:

קאנטאר האט געגעבען דעם הויז, וואו ער וואוינט געוואלט אריבערגעהן אויפ'ן צווייטען טראטואר. פלוצלינג זענען פון ביידע זייטען אנגעקומען 2 אויטא'ס. קאנטאר איז צומישט געווארען און איז אומגעפאלען אין מיטען וועג. צום אומ-גליק איז די שאפערס פון ביידע אויטאס נישט געלונגען איינצוהאלטען זייערע מאשינען, און איין אויטא איז דעם אומגליקליכען אריבער איבער די פיס, דער צווייטער איבער'ן קאפ. א פערגא-סענעם מיט בלוט האט מען קאנטאר'ן אריינגענומען אין לאקאל פון „לינת הצדק", וואוהין ס'איז ארויסגערופען געווארען די שטעטישע פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז קאנטאר האט דריי שווערע וואונדען אין קאפ און ביי איהם איז צובראכען דער רעכטער פוס. אין א שווערען צו-שטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

## ביי די אפפאל- און שמאטע-סוחרים.

(—) היינט קומט פאר אין האנדווער-קער-קלוב די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעראיין פון אפפאל און שמאטע-הענדלער. דער דאזיגער פעראיין, וועל-כער איז א מאל געווען גוט ארגאניזירט איז לעצטענס שטארק פערנאכלעסיגט געווארען און די מיטגלידער האבען זיך אין פערשידענע ענינים, ווי שטיי-ערן, פאך-פראגען א. אז. וו. נישט גע-האט וואו זיך צו ווענדען. לעצטענס האט מען אויך די אפפאל- און שמאטע-הענדלער אנגעהויבען צו יאגען אפילו פון די עפענטליכע לאקאלען.

עטליכע פעראיינס-מיטגלידער האבען איצט איבערגענומען די איניציאטיוו אויפצולעבען דעם פעראיין און רופען אויף היינט אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער בראנזשע.

אלע פעראינטערעסירטע דארפען דע-ריבער קומען צו דער פערזאמלונג.

## ס'ווייב לאזט איהם נישט אריין
### שניידט ער זיך איבער די אדערען.

(—) בארבארא נאוויק (ביעלסקא 40) האט בעשלאסען אנצולערנען איהר מאן טאדעאוש און איהם נישט אריינלאזען אין שטוב אריין אויב ער וועט קומען שכור און שפעט ביינאכט.

האט זי זיך געלעגט שלאפען, פער-שלאסען די טיר און ווען דער מאן איז שפעט ביינאכט אהיים געקומען, האט זי איהם נישט אריינגעלאזען. ס'האט נישט געהאלפען קיין געוויין און קיין געבעט. דאס ווייב האט איינמאל פאר אלע מאל געטענה'ט: „שלאף אין דרויסען". דער פערצווייפעלטער טאדעאוש האט דאן בעשלאסען נקמה צו נעהמען. ער האט ארויסגענומען פון טאש זיין מעסערעל און זיך איבערגעשניטען די אדערען אויף ביידע הענד. זיינע קרעכצען האָ-בען שוין יא געריהרט דאס שטרענגע ווייבעל און זי האט געעפענט די טיר. דערזעהענדיג דעם מאן אין א קאלוזשע בלוט, איז איהר נישט גוט געווארען.

דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט ביידען ערטיילט הילף.

אזוי ארום איז טאדעאוש ערשט גע-שלאפען אין דער היים.

## פון געריכט.

### א יאהר טורמע פאר מאל-ווערזאציע.

(—) דאס קרייז-געריכט האט נעכטען בע-האנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 45-יעה-ריגען סטאניסלאוו סוליי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין דעם, אז ער האט אלס מא-גיסטראט-סעקוועסטראטאר אין זגערוש צוגע-נומען 8.800 זלאטים.

דאס געריכט האט פערורטיילט דעם בעשול-דיגטען סטאניסלאוו סוליי אויף א יאהר טורמע

Dr. Med. **I. WEINBERG**
**Cegielniana 47, tel. 26-02**
איבערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בע-שטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

## פון אומזאץ-שטייער
### ווילען בעפרייט ווערען די גארן-סוחרים.

(פ) נעכטען איז אין צענטראלען סוחרים-פעראיין פארגעקומען א קאנפע-רענץ פון גארן-סוחרים וועגען אומזאץ-שטייער. א גאנצע רייה רעדנער האבען אנגעוויזען, אז גארן - סוחרים דארפען בעפרייט ווערען פון אומזאץ - שטייער, ווייל דער דאזיגער שטייער דארף גענו-מען ווערען, נאר ביי דער ערשטער קוועלע. צוליב דעם, וואס דער דאזיגער שטייער ווערט גענומען ביי יעדען איינ-ציגען, וואס האנדעלט מיט גארן ווערט דער פראדוקט טייערער און רופט ארויס א יקרות אויף טעקסטיל - סחורות. ס'איז בעשלאסען געווארען אנצונעהמען שריט כדי צו ענדערען די דאזיגע לאגע.

## פון דער לאדזער סטאראסטווע

(—) דער לאדזער סטאראסטע זשעמסקי האט זיך געווענדעט צום פראק ראר פונ'ם קרייז-געריכט מיט א פארשלאג צוצוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט די מאיסטען, וועלכע שטעלען ארויס ארים-צייגנישען נישט אויספארשענדיג דעם פערמעגענס-צושטאנד פון די פעטענטען, אויך די, וועלכע בעציהען זיך נישט געהעריג ערנסט צו זייערע פליכטען.

## געבוירען אין גאס.

(—) די 31-יעהריגע וואפיא ברישטשינסקא האט נעכטען אויף פעטרי אווער גאס פאר'ן הויז 135 פלוצים געבוירען א קינד די קומפע-טארין פון קינד האט מען אפגעפיהרט אין קליניק אויף נארוטאוויטשא אס.

## א באזאר
### פון רויטען קרייז.

(—) נעכטען 3 א זייגער נאכמיטאג איז אין זאל פון „פלהא מאניע" פארגעקומען די ערעפנונג פון דעם „באזאר" פון רויטען קרייז לטובת די זומער-קאלאניעס פאר אַרמע שול-קינדער.

דער באזאר איז איינגעארדענט אויפ'ן ברייטען און גיט די מעגליכקייט צו קויפען פערשידענע מתנות און זאכען צו זעהר ביליגע פרייזען. עס שפילט עטליכע אָרקעס-טערס.

## רידזעווקים פראצעס.

אויף דער ווירטשאפטליכער זיצונג פון קרייז געריכט איז בעשטימט געווארען אויף דעם 17, 18 און 19 דעצעמבער דער פראצעס פון רידזעווסקי, וועלכער איז צוזאמען מיט וואלאשעק'ען געווען בעשולדיגט אין ערמאָרדען דעם געווע-זענעם שטאט-פרעזידענט ציגארסקי.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען 150 עדות. דער בעשולדיגונגס אקט פערנעהמט 50 דרוק-בויגען.

## יאהר-צייט פון וואלבארזשע רבי'ן.

היינט איז די יאהרצייט פון וואלבארזשער רבי'ן.

## אין „אודעט"
### גיט מען אויס די „מוזינקע".

היינט 9 15 ווערט געשפילט דער צווייטער שלאגער-פראגראם, וואס ענטהאלט אין זיך א ריי גלענצענדע הומאריסטישע, מוזיקאלי-שע און שפילונגס-נומערען.

עס נעמט אנטייל דער גאנצער אנסאמבל פון אונזער יונג טעאטער'ל, וואס איז געווא-רען דער צוזאמענטרעפונגס-פונקט פון אונזער אינטעליגענץ און בעסערען טעאטער-בעזוכער.

אלע נומערן ווערען אויפגענומען מיט רוי-שיגע אפלאדיסמענטען.

אויף דער היינטיגער פארשטעלונג זענען גילטיג די הנחה-פ ייזען פאר מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע און קולטור-פעראיינען.

## תיקון טעות.

אין דעם קאפ איבער'ן בעריכט פון שטאט-ראט זיצונג אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג איז אריינגעפאלען א טעות: עס דארף זיין „חאוועגונגען ביז 60 רובעל א יאהר", נישט 60 זל.

**Dr. PRYBULSKI**
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
וועגערישע און הויט-הויט-קראנקהייטען. מענער שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (חמי-אויסשלאג), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8. פרויען דעמען פון 4—6 נאכמ.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

# נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט.

## סאציאליסטישע מעהרהייט געגען פערלענגערן פון דער האנדעלס-צייט אין די טעג פאר די חגאות. — נאך א שארפען וכוח די פראגע אפגעלייגט ביז א קאנפערענץ פון סוחרים מיט אנגעשטעלטע.—דעקלאראציע פון אדוו. ווייצמאן

ס'איז געווען פאראויסצוזעהען, אז די נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט זאל דויערן גאנץ וועהניג, אבער זי האט זיך אומגעריכט פערצויגען. ס'האט זיך ענטוויקעלט א גרויסע און הייסע דיסקוסיע וועגען דער פראגע, צי דער שטאט-ראט זאל מסכים זיין מיט דער פעטיציע פון די לאדזער סוחרים-פעראיינען צו ערלויבען אפען צו האלטען די געוועלבער פאר די חגאות מיט 2 שעה לענגער. די סאציאליסטישע מעהרהייט איז געווען געגען געבען די הסכמה. צוליב דעם איז די דיסקוסיע געווען א זעהר פערביסענע. צום סוף זעהט אויס האט די סאציאליסטישע מעהרהייט געזעהען, אז זי האט איבערגעכאפט די מאס און די פראגע איז דערווייל אפגעלעגט געווארען.

אין אנהויב פון דער זיצונג, וועלכע ווערט געפיהרט דורך פרעזעס האלצגרעבער ווערען אין דער צווייטער זיצונג אהן דיסקוסיע אנגענומען די פארשלאגען וועגען נעהמען הלוואות אויף אויספערטיגען די אנגעהויבענע שטעטישע הייזער.

דאן רעפערירט ראטמ. קאוואלסקי דעם פארשלאג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים, אז דער שטאט-ראט זאל נישט מסכים זיין אפען צו האלטען די געוועלבער פאר די חגאות מיט 2 שעה לענגער. די קאמיסיע מאטיווירט דאס דערמיט, וואס אלע 3 האנדעלס-אנגעשטעלטע-פעראיינען אין לאדז (פוילישער, דייטשער און יודישער) האבען צוגעשיקט בריף, אין וועלכע זיי זאגען זיך ארויס געגען דעם אפען האלטען די געוועלבער לענגער ווי שטענדיג. די דערמאהנטע פעראיינען שטעלען ארויס פאלגענדע מאטיווען: מיט דער הסכמה ווערט געבראכען דער פרינציפ פון 8-שעה-דיגען ארבייטס-טאג, די סוחרים ווילען נישט בעצאהלען די אנגעשטעלטע פאר די איבער'שעה'ן, די אנגעשטעלטע האבען פאר די חגאות סיי ווי סיי מעהר ארבייט ווי געוועהנליך און דאס ארבייטען נאך לענגער וועט זיך שלעכט אפרופען אויף זייער געזונד.

ראטמ. קאוואלסקי ערקלעהרט דעריבער, אז דער שטאט-ראט דארף אננעהמען דעם שטאנדפונקט פון די האנדעלס-אנגעשטעלטע און נישט געבען די הסכמה אויף לענגער אפען האלטען די געוועלבער.

ראטמ. וואלטשינסקי (רעסורסא) זאגט זיך ארויס פאר דערלויבען צו פערלענגערען די האנדעלס-שעה'ן פאר די חגאות.

אדוו. ווייצמאן (פאלקיסט) טרעט אויך ארויס פאר געבען די הסכמה, דאס איז פאר דער בעקוועמליכקייט פון דער גאנצער בעפעלקערונג, דערהויפט וואונדערט זיך ראטמ. ווייצמאן אויפ'ן פרעזידענט זשעמיענצקי, וועלכער האט אלס ארבייטס-מיניסטער יא ערלויבט אפען צו האלטען פאר די חנאות לענגער די געוועלבער, און איצט אלס פרעזידענט וויל ער דאס נישט טון. ראטמ. ווייצמאן זאגט ווייטער, אז אויב די האנדעלס-אנגעשטעלטע בעקומען נישט בעצאהלט פאר די איבערשעהן, וואס קומט זיי לויט'ן געזעץ, דארפען זיי זייערע בעלי-בתים צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט.

פרעזידענט זשעמיענצקי נעהמט א ווארט און ערקלערט, אז זייענדיג מיניסטער האט ער טאקע געגעבען די ערלויבניש, אבער ער האט דאן געמיינט אז אי די סוחרים, אי די האנדעלס-אנגעשטעלטע זענען דערויף מסכים, אויך איצט וואלט דערצו קיין מניעות נישט געווען, מ'קאן אבער נישט פערגוואלדיגען די האנדעלס-אנגעשטעלטע, אויב זיי זענען געגען דעם.

ראטמ. מינצבערג (אגודה) זאגט, אז דער היינטיגער בעשלוס בעווייזט שוין בולט, ווי אזוי די סאציאליסטישע מעהרהייט וויל רעגירען, דער בעשלוס וואלט געווען א ענג-פארטייאישער און די אפאזיציע וועט איהם נאר אויסנוצען. אפילו אין ווארשא איז אנגענומען געווארען א בעשלוס יא צו געבען די הסכמה אפען צו האלטען די געוועלבער און לאדז וואלט בעגאנגען א גרויסע עולה ווען די פעטיציע פון די סוחרים-פעראיינען וואלט אפגעזאגט געווארען. אויב די האנדעלס-אנגעשטעלטע בעקומען נישט דאס, וואס זיי קומט, זאלען זיי זעהען, אז זייערע פאדערונגען זאלען נאכגעקומען ווערען.

ראטמ. ליכטענשטיין (בונד) זאגט, אז דער שטאט-ראט קען נישט געבען קיין ערלויבניש אפען צו האלטען די געוועלבער לענגער. ער קען נאר געבען זיין מיינונג און דאס מיניסטעריום קען ערלויבען. דער שטאט-ראט דארף געבען א נעגאטיווע מיינונג וועגען דעם ענין. מ'קאן נישט דערלויבען, דאס אפען האלטען לענגער די געוועלבער, ווען דאס געהט אויפ'ן חשבון פון געזונד פון די האנדעלס-אנגעשטעלטע, ד. ה. זיי בעקומען נישט בעצאהלט פאר די איבער'שעה'ן. מ'קען זיך נישט בעקלאגען אויף דעם, ווייל די סוחרים ווענדען אן טעראר געגען אנגעשטעלטע וואס בעקלאגען זיך אויף זיי און אזא אנגעשטעלטער וועט שוין קיינמאל קיין ארבייט נישט בעקומען. די פאדערונג פון די סוחרים-ארגאניזאציעס דארף אונבעדינגט אפגעווארפען ווערען.

נאכדעם ווי עס רעדען נאך א רייה רעדנער, יא צו ערלויבען טראגט ראטמ. וואלטשינסקי אריין א פארשלאג, אז די פראגע זאל אפגעלעגט ווערען און עס זאל צוזאמענגערופען ווערען א קאנפערענץ פון די סוחרים און האנדעלס-אנגעשטעלטע, וואו ס'זאל קומען צו א הסכמה.

די סאצ. פראקציעס פערלאנגען א הפסקה און נאכדעם ערקלערען זיי, אז זיי זענען מסכים אויפ'ן פארשלאג וועגען דער קאנפערענץ מיט דער אויסבעסערונג, אז אויף דער קאנפערענץ זאל אנוועזענד זיין דער ארבייטס-אינספעקטאר, דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

אדוו. ווייצמאן בעקומט דאס ווארט צו לייענען די דעקלאראציע פון דער פאלקס-פארטיי. אין דער דעקלאראציע ווערט צוו. אנד. געזאגט:

די יודישע פאלקס - פארטיי, וועלכע פעראייניגט דאס קליינע און מיטעלע יודישע בירגערטום קעמפט פאר נאציאנאלע-פערסאנאלע אויטאנאמיע, אלס די איינציגע פארם, וועלכע פערזיכערט די נאציאנאלע ענטוויקלונג פון דער יודישער מינדערהייט אין פוילען, וואס קען געשעהן ביי דעם זיג פון דער גאנצער דעמאקראטיע.

מיר ערווארטען א רעוויזיע פון קאמונאלען שטייער-סיסטעם און בעפרייען די ארימע ספערען פון דעם צו גרויסען שטייערען לאסט. מיר פערורטיילען די עקסטערמינאציע פאליטיק פון פריהערדיגער מאגיסטראט, וועלכער האט נישט צוגעלאזט קיין יודען צו די שטאטישע פאסטענס און פערלאנגען, אז די דאזיגע עולה זאל אויסגעבעסערט ווערען.

די יודישע בעפעלקערונג דארף זיך קענען פערשטענדיגען מיט'ן מאגיסטראט אויף דער יודישער שפראך. מיר פערלאנגען אונטערשטיצען די יודישע שולען מיט דער יודישער אונטערריכטס-שפראך. מיר פראטעסטירען געגען בעזייטיגען יודישע לעהרער פון די יודישע שולען, סובסידיעס פאר'ן יודישען טעאטער, יודישען פאלקס - אוניווערזיטעט, קולטורעלע און ספארט-אינסטיטוציעס, פאר קליין-בירגערטום, וועלכע איז שטארק פעראָרימט דארפען געגרינדעט ווערען לייה-קאסעס און האנדווערקער-שולען, וואוין-הייזער דארפען אויך געבויט ווערען פאר קליינבירגערטום.

דאס צעכען געזעץ, וועלכע איז געגען דעם יודישען האנטווערקער דארף אדורכגעפיהרט ווערען דורכ'ן מאגיסטראט. מיר וועלען ביז צום לעצטען קעמפען, אז דעם יודישען האנדווערקער זאל נישט אוועקגענומען ווערען דאס רעכט צו פערנעהמען זיך מיט זייער מלאכה.

די דעקלאראציע ענדיגט זיך דערמיט, אז די פאלקס-פארטיי האפט, אז די דערמאהנטע פאסטולאטען וועלען געפינען פערשטענדניש ביי דער סאציאליסטישער מעהרהייט און דריקען אויס איהר גרייטקייט אונטערצושטיצען די שווערע ארבייט לטובת די ברייטסטע קרייזען פון דער בעפעלקערונג פון אונזער שטאט.

ראטמ. ווייצמאן האט אויך געוואלט זיינע פאדערונגען פארמולירען אויף יודיש. ס'איז געווארען א גרויסער טומעל מ'האט געשריגען „דא פאלעסטיני" און אדוו. ווייצמאן, פראטעסטירענדיג געגען דעם, האט ווייטער געלייענט אויף פויליש. האלב עלף אין אוונט האט זיך די זיצונג פערענדיגט.

# טראמוואי-ארבייטער ביים שטאט-פרעזידענט.

## עס האנדעלט זיך וועגען הוספה-פאדערונגען.

(§) דער פרעזידענט זשעמיענצקי האט נעכטען אנגענומען א דעלעגאציע פון די טראמוואי-אנגעשטעלטע, וועלכע האבען בעקענט דעם פרעזידענט מיט די פאדערונגען פון די ארבייטער צו דער טראמוואי-דירעקציע.

פרעזידענט זשעמיענצקי האט זיך באלד טעלעפאניש פערבינדען מיט דעם ארבייטס-מיניסטער אין ווארשא, וועגען נישט דערלאזען צו א שארפען קאנפליקט.

מיניסטער יורקעוויטש האט געענטפערט, אז ער וועט געבען די געהעריגע אינסטרוקציעס ווי דעם ענין צו ליקווידירען.

# היינט א לקוי לבנה.

היינט אין אוונט וועט פארקומען א ליקוי לבנה. ארום א פערטעל אויף 4 וועט אויפגעהען די לבנה און 4,52 וועט אויף דער לינקער זייט זיך בעווייזען א שטן, וואס וועט זיך אלץ פערגרעסערען און 5,54 וועט שוין די גאנצע לבנה זיין פערדעקט, און וועט אויסזעהען טונקעל-ברוין. די פולע ליקוי לבנה וועט דויערען 1 שעה מיט 21 מינוט און אויב ס'וועט זיין א גוט וועטער וועט עס זיין לייכט צו אבסערווירען.

ביסלעכווייז. וועט דער קאליר אנהויבען זיך ענדערען און ארום 9 א זייגער אין אוונט וועט די לבנה שוין שיינען נארמאל. די ליקוי לבנה וועט מען קענען זעהען מיט א פשוט'ן אויג.

# מעלדונג.

## א גרויסער דיסקוסיאנס-אוונט.

דער ציוניסטיש-רעוויזיאניסטישער פארבאנד אין לאדז ארדענט אין היינט, דאנערשטאג דעם 8 דעצעמבער ד.י. 8.15 אוונט אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע ציגעל-גאס 4 א גרויסען דיסקוסיאנס-אוונט אויף דער טעמע „דער מאנדאט איבער א"י און אונזער בעלייכטונג". ס'ווערט רעפערירען חבר יוסף הערשקאוויטש און ב. ארינסקי. דער אוונט האט צוליב דער טעמע ארויסגערופען אין די היגע ציוניסטישע קרייזען דעם גרעסטען אינטערעס.

815

# טעלעגראמען.

## יובילײ - אויסשטעלונג פון די סאוויעט-פעלקער

### יודען זענען אויף דער אויסשטעלונג רייך פערטראטען.

מאסקווע (י.ט.א.) די קונסט-אויסשטעלונג פון די פעלקער פון דער ס. ס. ס. ר., וועלכע האט זיך געעפענט אין מאסקווע, איז ארגאניזירט געווארען דורך דער מלוכה'שער אקאדעמיע פאר קונסט-וויסענשאפטען. דאס, וואס עס ווערט געוויזען אויף דער אויסשטעלונג, דארף כאראקטעריזירען די דערגרייכונגען אין קונסט, ליטעראטור און קולטור, איבערהויפט פאר די צעהן יאהר זייט דער באלשעוויסטישער רעוואלוציע ביי די פערשידענע פעלקער, וואס בעוואוינען די סאוויעט-רעפובליקען.

די אויסשטעלונג איז איינגעטיילט אין בעזונדערע אבטיילונגען פאר קונסט, צייכנונגען, בילדער, סקולפטור, ארכיטעקטור, גראפיק, טעאטער און קינא. עס איז נישטא כמעט קיין איין פאלק, וואס זאל נישט זיין פערטרעטען. כאטש מיט דעם קלענסטען עקספאנאט. יעדעס פאלק האט עפעס געבראכט.

גאנץ רייך זענען פערטרעטען די אוקראינישע, ווייסרוסישע, גרוזינישע, ארמענישע און מיטעל-אזיאטישע רעפובליקען. וואס איז שייך די יודישע קינסטלער, געפינט מען זיי סיי אין דעם ווייסרוסישען טייל, סיי אין דעם אוקראינישען און אויך בעזונדערס אינ'ם „געזערד"-ווינקעל, וועלכער איז ארגאניזירט ביי דער אויסשטעלונג.

אויף די ווייס-רוסישע ווענד געפינען זיך די בילדער פון די יודישע קינסטלער פען און קאסטעליאנסקי און אויף די אוקראינישע—שעכטמאן. אינטערעסאנט איז דער געזערד-ווינקעל, וועלכער בעווייזט ווי אזוי ס'זעהט אויס די יודישע קאלאניזאציע, דאס לעבען פון נייעם יודישען פויער, זיין שטייגער און זיין ארבייט שפיגעלט זיך אפ אין דער שאפונג פון די יודישע קינסטלער. דא זענען אויסגעשטעלט בילדער פון קינסטלער אלטמאן, נירענבערג, ריבאק טשישלער, מידלער און אנדערע.

## בורצעוו געקומען קיין ווארשא.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש) דער בעקאנטער רוסישער פאליטישער טוער בורצעוו, איז היינט אין דערפריה אנגעקומען קיין ווארשא.

## רעוואלוציע אין סאן - סאלוואדאר.

סאן-סאלוואדאר, 7 (ספ. טעל.) אויף דער גאנצער טעריטאריע פון דער רעפובליק איז אויסגעבראכען אנ'אויפשטאנד. די רעגירונג האט ערקלערט קריגס-צושטאנד און פעראָרדענט צו ארעסטירען דעם געוועזענעם פרעזידענט מעלענדען, וואס פיהרט אן מיט'ן אויפשטאנד.

## שיער נישט צוריקגעשיקט פון אמעריקא

### אנ'עמיגראנט, וועלכער האט געוויילט אין אייראפע.

ניו-יארק. (י.ט.א.) די געפאהר פאר נישט-בירגער צו מאכען א רייזע פון אמעריקא קיין אייראפא האט זיך ארויסגעוויזען אין איהר פולער טראגישקייט אין דעם פאל פון הערש גיטעלמאן, וועלכער איז געקומען קיין ניו-יארק מיט זיין פרוי און צוויי קינדער מיט עטליכע יאהר צוריק פון לוצק. די פאמיליע איז געקומען אהער אויף א געזעצליכען אופן, שפעטער איז נאך א קינד געבוירען געווארען. דאך האט גיטעלמאן געזאלט צוריקגעשיקט ווערען, ווייל ער האט צוליב זיין שוואכען געזונד געמאכט א'רייזע קיין אייראפא און ווען ר'איז צוריקגעקומען האבען די רעגירונגס-דאקטוירים איינגעפונען, אז זיין פיזישער צושטאנד מאכט מעגליך ער זאל פאלען צו לאסט.

ביים אפפאהרען קיין אייראפא האט גיטעלמאן זיך בעזארגט מיט דער נויטיגער וויזע צוריקצוקומען, אבער די וויזע בעפרייט בלויז פון דער קוואטא-בעשרענקונג און אין אלע אנדערע הינזיכטען ווערט מען פאר'ן געזעץ בעטראכט אלס געוועהנליכער אימיגראנט און מען איז אונטערווארפען אונטער אלע אימיגראציע-געזעצען. גיטעלמאן איז דעריבער פערהאלטען געווארען און דער ארבייטס-דעפארטאמענט אין וואשינגטאן האט בעשטעטיגט, אז ער מוז צוריקגעשיקט ווערען.

דער וואשינגטאנער פערטרעטער פון „היאס" האט אפעלירט געגען דעם בעשלוס, אנווייזענדיג, וואס פאר א טראגעדיע עס וואלט זיין, ווען די פאמיליע זאל צעריסען ווערען און האט בעוויזען אז די פרוי פערדינט 30 דאלאר א וואך, א סומע, וואס איז העכער ווי דער דורכשניטליכער פערדינסט פון אזא פאמיליע. נאך שווערער מיה איז געלונגען צו פועל'ן, אז גיטעלמאנ'ען זאל ערלויבט ווערען בלייבען אין אמעריקא אונטער א קויציע פון טויזענד דאלאר אלס גאראנטיע, אז ער וועט נישט פאלען צו לאסט.

## וויענער יוד הענגט זיך אין טלית און תפילין.

### מען נעמט איהם נאך אראפ בעצייטענס פון דער תליה.

אין דארף שצראוושטשיזנע ביי ווילנע איז די טעג שיער נישט בעגאנגען זעלבסט-מארד דער ארטיגער יודישער תושב ברוידא.

מיט יאהרען צוריק איז ברוידא געווען א רייכער יוד. האט געהאנדעלט מיט פלאקס און וואלד, האט געהאט פערד און קיה און איז פעררעכענט געווען ביי אלעמען פאר א נגיד.

די לעצטע פאר יאהר האט אבער ברוידא געמאכט א פאר נישט געלונגענע געשעפטען מיט וואלד און פלאקס און איז דורכגעפאלען מיט א גרויסע סומע געלד. די געשעפטען האבען זיך איהם פערבראכען און פון א גרויסען וואלד-סוחר איז ברוידא געווארען אנ'אייגענטימער פון א קליין בשמים-קרעמעל, פון וועלכען ער האט קוים קוים געצויגען חיונה.

ברוידא איז געווארען פער'יאוש'ט, פערלוירען זיין גאנצע ענערגיע ביז ער איז דערגאנגען צום געדאנק, אז דער איינציגער אויסוועג פאר איהם איז זעלבסטמארד.

זיינע שטובינע איז טאקע לעצטענס אויפפאלענד געווארען ברוידא'ס אויפפיהרונג און זיינע אפטע שמועסען מיט אלעמען וועגען זעלבסטמארד און זיי האבען אליין אויך מורא בעקומען, אז ער זאל זיך עפעס נישט אפטון א מעשה, מען האט אויף איהם אכטונג געגעבען און געהיט.

איינמאל נאך מעריב האט ברוידא אומבעמערקט גענומען זיין טלית און תפילין און ערגיץ ארויס. היות ער האט זיך לאנג געזוימט איז איהם זיין פרוי ארויס זוכען, געטריבען פון א נישט גוטען פארגעפיל. אויפ'ן הויף האט איהר א שיקסע געזאגט, אז איהר מאן ברוידא איז דאכט זיך אין שטאל. די פרוי איז אהין אריין און אין בלאסען ליכט פון דער לבנה דערזעהן א שרעקליך בילד: איהר מאן איז אין פעטליע געהאנגען איינגעהילט אין טלית און תפילין. דער זעלבסטמערדער האט נאך בעוועגט מיט די פיס. די פרוי האט זיך נישט פערלוירען און האט מיט א האק איבערגעשניטען די שטריק פון דער פעטליע.

צום גליק איז זי אנגעקומען בעצייטענס, ברוידא האט נאך ארויסגעוויזען סמנים פון לעבען און א דאנק די אנגענומענע רעטונגס-מיטלען איז איהם געלונגען צו דערהאלטען ביים לעבען.

# די טראמוואי-דירעקציע וואָרענט די אָנגעשטעלטע פאַר די פאָלגען פון אַ שטרייק.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם סכסוך, וועלכער קומט איצט פאָר צווישען די טראמוואי-אָנגעשטעלטע מיט דער טראַמוואי-דירעקציע, האָט די דירעקציע פערעפענטליכט צו די אָנגעשטעלטע אַ ווענדונג, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט:

דעם 11. נאָוועמבער האָט די דירעקציע דורכ'ן אָנגעשטעלטען פעראיין בעקומען אַ פאָדערונג וועגען דער 13-טער פענסיע און וועגען אויסגלייכען אַלע טראמוואי-אָנגעשטעלטע צו די העכסטע שכירות פון דער בעוועגונגסדינסט.

די דירעקציע האָט די פאָרערונג בעשלאָסען אָבצוזאָגען, און פערלאנגט, אַז די צייט פון נישט בעשטענדיגער דינסט פון די קאָנדוקטאָרען דאַרף פערקירצט ווערען פון 6 אויף 3 חדשים.

די הוספה-פאָדערונגען האָט די דירעקציע אָבגעזאָגט צוליב דעם, וואָס די 13 טע און 14. פענסיעס, וועלכע די אָנגעשטעלטע פלעגען בעקומען ביז 1924 זענען צוגערעכענט געוואָרען צו די גרונד-גאַזשעס. און די איצטיגע פרעטענזיעס פון די אָנגעשטעלטע איז אַ מין נייע פאָרם פון הוספה-פאָדערונג, אויף דעם קאָן די דירעקציע נישט איינגעהן, ווייל די טראַמוואי-אָנגעשטעלטע פערדינען איצט אויך מיט 20 פראָצענט מעהר וויפיל עס פערדינען אין דורכשניט אין לאָדז אינטעלעקטועלע אַרבייטער.

וואָס איז שייך אויסצוגלייכען די שכירות, האָט די פערוואַלטונג אַ מיינונג צו העכערען די גאַזשעס די דאָזיגע, וועלכע פערדינען עס מיט דער צייט אין אַרבייט א. ד. גל. און די פערוואַלטונג וויל פון דעם מיינונג נישט אָפּטרעטען.

דאָס זעלבע האָט די פערוואַלטונג געמאָלדען דעם פראָפעסיאָנעלען פעראיין פון די אָנגעשטעלטע דעם 25-טען נאָוועמבער.

דעם 2. דעצעמבער האָבען די פאָרשטעהער פון פעראיין ווידערהאָלט די אויבענדערמאָנטע פאָדערונגען און צוגעגעבען, אַז אין פאַל פון אַן אָפּזאָג, וועט אויפ'ן 12. דעצעמבער אויסברעכען אַן'איינטאָגיגער פראָטעסט-שטרייק.

אַזוי ווי די שטעלונג פון דער טראַמוואי-דירעקציע וועט נישט געענדערט ווערען און, אַזוי ווי עס איז נויטיג נישט צו דערלאָזען איבערצורייסען דעם טראַמוואי - פערקעהר צוליב וואָס עס ווערט געשטערט דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען פון שטאָט. וועט די דירעקציע האַלטען די טראַמוואַי - אָנגעשטעלטע, וועלכע וועלען ברעכען דעם אָמאַך און צוטרעטען צום שטרייק, פאַר בעפרייטע פון דער אַרבייט און צונעהמען נייע אַרבייטער אויף נייע בעדינגונגען, וועלכע זאָלען גאַראַנטירען דאָס ישט איבעררייסען די אַרבייט.

די דירעקציע וואָרענט אַלזאָ די אָנגעשטעלטע געגען די פאָלגען פון אַ שטרייק. (*)

Dr. H. Wołkowyski
זאַבאַדניא 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוועבד.
פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ סעפּצ. וואַרטע-זאַל.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go maja 16, tel. 11=48
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעמט-אָן פון 7—8, זונטאָג פון 3—4

# אַ מאָרד צוליב אייפערזוכט.

אין ברוינאָוו, אַ קליין שטעדטעלע אויפ'ן וועג צווישען וואַרשאַ און גראָדזיסק, איז ערמאָרדעט געוואָרען דער 38 יעהריגער מיכאל גלינסקי, דער פערוואַלטער פון דעם גוט זשולווין, וואָס געהערט צו די נאַטאַנסאָנס.

דינסטאָג בעגינען איז אויפ'ן פאָליציי-פאָסטען אין ברוינאָוו געקומען צולויפען אַ געוויסער פראַנציששעק ניטעצקי, אַ קיילער געזעלען, און געמאָלדען, אַז אין שעכט-הויז פון זיין בעל-הבית דעם קיילער אסילקאַ ליגט גלינסקי אַ גוסס'דיגער.

ניטעצקי האָט דערצעהלט, אַז גלינסקי איז געפאַלען אַ קרבן פון אַן'אומגליקספאַל און האָט איבערגעגעבען פאָלגענדעס:

אין דער פריה איז ער, גיטעצקי, צוזאַמען מיט'ן זוהן פון זיין בעל-הבית, דעם יונגען אסעלקאַ, צוריקגעקומען אַהיים פון דער גאַס און דערזעהען, אַז פאַר'ן הויז זיצט גלינסקי שכור. זיי האָבען איהם אריבערגעטראָגען אין שעכט-הויז און איהם דאָרט אַוועקגעלעגט אויפ'ן טיש. אָבער דער שכור'ער גלינסקי האָט זיך אַראָבגעקייקעלט און איז אַרויפגעפאַלען אויף אַ האַק. ער איז דערביי פערוואונדעט געוואָרען און איצט גוסס'ט ער.

גלייך זענען אַוועק אין שעכט-הויז עטליכע פאָליציאַנטען און זיי האָבען טאַקי גלינסקי'ן געפונען ליגען אויפ'ן טיש מיט אַ טיפער וואונד, פון וועלכער ס'האָט געטריפט בלוט. ער איז שוין געווען טויט. די אונטערזוכונג פונ'ם טויטען קערפער האָט בעוויזען, אַז גלינסקי איז ערמאָרדעט געוואָרען. ער האָט געהאַט אַ טיפע וואונד אין די פלייצעס, וואו עס האָט געשטעקט אַ שטיק פון אַ מעסער-קלינג. דער חשד איז קודם כל געפאַלען אויף ניטעצקין און זיין בעל-הבית'ס זוהן אַלעקסאַנדער אסעלקאַ. מ'האָט זיי אַרעסטירט.

ווי עס שטעלט זיך אַרויס, איז דאָס געווען אַ מאָרד צוליב אייפערזוכט. גלינסקי און דער יונגער אָסעלקאַ האָבען ביידע זיך געשדכנט צו אַ געוויסער מאַריאַ קאַקאַשקאַ, אַן'אַלמנה, וואָס וואוינט אין שכנות מיט אסעלקאַ'ן. אין דער קריטישער נאַכט איז ביי דער אַלמנה פאָרגעקומען אַן'אויפנאַהמע פאַר געסט, צווישען וועלכע עס זענען געווען גלינסקי און אויך אסעלקאַ מיט ניטעצקי'ן. זעהענדיג, אַז זיין קאָנקורענט גלינסקי האָט ערפאָלג ביי דער פרוי, האָט זיך ביי אסעלקאַ'ן אין האַרצען אָנגעצונדען אַ פייער פון אייפערזוכט. ער האָט בעשלאָסען אָראָבצורוימען גלינסקין פון וועג. צו דעם צוועק איז אסעלקאַ צוזאַמען מיט ניטעצקין אַוועק פריהער און ביידע האָבען זיי אין דרויסען געוואַרט אויף גלינסקין. ווען גלינסקי איז אַרויס פון פרוי קאַקאַשקאַ'ס שטוב, האָט אָסעלקאַ בעפוילען זיין פאָטערס קיילער-געזעלען ניטעצקי ער זאָל איהם שטעכען מיט'ן קיילער-מעסער, ער האָט דעם בעפעהל אויסגעפיהרט און גלינסקי איז גלייך אַנידערגעפאַלען אויף דר'ערד, גלייכצייטיג האָט אסעלקאַ אליין דערלאַנגט גלינסקי'ן מיט אַ האַק איבער'ן קאָפּ. גלינסקי איז אויפ'ן אָרט געשטאָרבען.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 17-31
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע נאַרוטאָוויטשע 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

„אַרט"
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער ליטונג פון
מ. בראָדערזאָן
און ר. ראָזענטאַל

ווייסער זאַל פון „מאָנטיפעל"
זאַבאַדניאַ 43.
היינט ווידערהאָלונג פון דער פרעמיערע!

היינט, מיטוואָך, פינקטליך 9.15 אַ זייגער אין אָוונט
2-טער גרויסער פראָגראַם
„די מיזינקע אויסגעגעבען"

I.
1) מלמד-טאַנץ — פאָלקס-מאָטיוו.
2) אַנ'עצה'לע — מ. בראָדערזאָן.
3) יאָסעלע — מ. בראָדערזאָן.
4) גרינע פאַפוגאַ — ז. סעגאַלאָוויטש.
5) לופט פליהער — י. אָבערזשאַנעק.
6) מאַרש — מ. בראָדערזאָן.

II.
7) אין שענק — מ. קולבאַק
8) „אַרט"-טאַנץ — מוזיק ה. קאָן.
9) באַלוט-בנ'לעט — מ. בראָדערזאָן.
10) שנעפּסעלעך — ב. קאָוונער.
11) די מוזינקע אויסגעגעבען.
מוזיק-לייטער: הענעך קאָן

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער פון 5 אַ זייגער אָן, שבת-פון 1 נאָכמ.

# פריהער האָט ער געהאַנגען יודען איצט זוכט ער אַ יודישע כלה.

אין די בודאַפעשטער סאַלאָנען און קאַפעס האָט מען לעצטענס בעמערקט אַ זעהר עלעגאַנטען יונגענמאַן מיט אַ צילינדער הוט אויפ'ן קאָפּ און מיט ווייסע האַנדשוה אויף די הענד, וועלכער האָט געשפּילט די ראָלע פון אַ פיינעם קאַוואַליר און זיך געש'דכנ'ט צו רייכע יודישע מיידלעך. דאָס איז געווען הערר קאַרל קעמעטי, אַ טענצער און אַ דושענטעלמאַן פון ערשטען סאָרט.

הערר קעמעטי האָט אין די רייכע סאַלאָנען און אין די קאַפעס געזוכט צו מאַכען בעקאַנטשאַפט מיט רייכע יודען און מיט רייכע יודישע טעכטער, כאָטש ער איז אַ קריסט. ווען עס זאָל זיך איהם מאַכען עפּעס אַ רעכטע רייכע יודישע כלה, וואָלט ער נישט געקוקט אויף דעם וואָס ער איז אַ קריסט און ער וואָלט מיט איהר גלייך געהייראַט.

מיט זיינע זיסע ריידעלאַך האָט קאַרל קעמעטי פערשטאַנען ווי אַזוי זיך איינצושמייכלען אין יודישע קרייזען און צו נעהמען ביי רייכע יודען גמילות חסדים אויף גרויסע סומען געלד. צו איינער אַ רייכער יודישער מיידעל מיט'ן נאָמען הענריעטע ביימער האָט זיך קעמעטי אַזוי לאַנג געשאַרט, ביז ער האָט זיך איהר ערקלערט אין ליבע, און עס האָט שוין געהאַלטען דערביי, אַז ער זאָל פאַר איהר אַ חתן ווערען. אָבער פלוצלונג איז דאָ נישט לאַנג צוריק אין דער אונגאַרישער צייטונג „אַזעש" (די צייט) ערשינען אַן'אַרטיקעל, אין וועלכען דער שרייבער האָט דערצעהלט, אַז קאַרל קעמעטי איז גאָרנישט אַזאַ דזשענטעלמאַן ווי ער גיט זיך אָן אין יודישע הייזער, און אַז די יודען וואָלטען גלייך געטון ווען זיי זאָלען זיך אַ ביסעל היטען פאַר דעם תכשיט, ווייל קאַרל קעמעטי איז שוין געווען פעראורטיילט צו דריי יאָהר טורמע.

ווי אַ דונער האָט דער אַרטיקעל אַ זעץ געטון איבער קאַרל קעמעטי'ס קאָפּ. ער האָט גלייך אין אַנ'אַנדערער צייטונג געגעבען אַנ'ערקלערונג, אַז מען פערלוימדעט איהם, אמת איז, אַז ער איז ווירקליך געווען פעראורטיילט פאַר „פאַטריאָטישע טהאַטען", פאַר קלייניגקייטען, פאַר קאָוואַלערסקי שטיק, וועלכע ער איז בעגאַנגען צוליב שפּאַס, ווען ער איז געווען אַנ'אָפיציר אין האָרטי'ס אַרמעע, אָבער האָרטי האָט איהם פאַר די קלייניגקייטען בעגנעדיגט און ער איז אומשולדיג ווי אַ כשר לעמעלע.

נאָך דער ערקלערונג האָט דער שרייבער פון יענעם אַרטיקעל, פראַנץ פאַלוסי, געשריבען אַ צווייטען אַרטיקעל אין דער צייטונג, אין וועלכען ער האָט ערקלערט, אַז קעמעטי איז אַ שטיקעל ליגנער, אַז זיינע „פאַטריאָטישע טאַטען" פאַר וועלכע ער איז פעראורטיילט געוואָרען און איז דאַן בעגנעדיגט געוואָרען, זענען נישט געווען קיין קלייניגקייטען, וועלכע מען בעגעהט צוליב שפּאַס, נאָר ער איז געווען פעראורטיילט פאַר גאַנצע פינף-און-אַכציג פערברעכענס, וועלכע ער, קעמעטי, איז בעגאַנגען. ער האָט גאַנצע פינף-און-אַכציג מאָל גערויבט, אונטערגעצונדען הייזער, געפייניגט און געשלאָגען מענשען, און חוץ דעם האָט ער ערמאָרדעט אין יאָהר 1919 צוועלף יודען, צווישען וועלכע עס האָבען זיך געפונען די יודען הוגאָ גאָבאָר, יאָזעף נאַגעל, פערדינאַנד האַהן און אַרטור פעלער. זיינע קרבנות האָט ער אויפגעהאַנגען אויף בוימער.

יעצט האָט זיך קאַרל קעמעטי שטאַרק בעליידיגט און ער האָט אָנגעקלאָגט דעם שרייבער פראַנץ פאַלוסי פאַר פערלוימדונג.

— ער פערלוימדעט מיך, ער מאַכט אויף מיר אויס אַ שרעקליכען שקר-בלבול!

איך בין אַ גרויסער פערעהרער פון יודען — האָט זיך קעמעטי צושריען אין געריכט פאַר די ריכטער.

דער שרייבער פראַנץ פאַלוסי האָט געשמייכעלט און געענטפערט

— איך קען, הערען ריכטער, בעווייזען מיינע בעהויפּטונגען, אַז דער הערר קעמעטי איז אַ שרעקליכער מערדער.

— מיט וואָס קענט איהר דאָס בעווייזען, הערר פאַלוסי? — האָט געפרעגט דער ריכטער.

— אָט מיט דעם וועל איך בעווייזען — האָט אויסגעשריען דער שרייבער פראַנץ פאַלוסי, און אַרויסגענומען פון טאַש אַ פעקעל מיט פאָטאָגראַפיעס און געוויזען די ערשטוינטע ריכטער.

אויף דער ערשטער פאָטאָגראַפיע האָט מען געזעהן פאָטאָגראַפירט קאַרל קעמעטי'ן ווי ער שטעהט מיט ווייסע האַנדשוה אויף די הענד און ער הענגט אויף אַ בוים דעם יוד יאָזעף נאַגעל. מיט די ווייסע האַנדשוה אויף די הענד פערציהט דער תליון דעם שטריק אויפ'ן האַלז פון זיין קרבן.

אויף די אַנדערע פאָטאָגראַפיעס האָט מען געזעהן ווי קעמעטי, וועלכער איז געווען דאַן דעם בלוטיגען האָרטי'ס אָפיציר, הענגט אויף אין וואַלד פון אַרגאָווי אַנדערע יודישע קרבנות אויף די בוימער.

אין יענע יאָהרען, 1919-21, איז כדאי צו דערמאָנען, האָבען האָרטי'ס אָפיצירען, די באַנדיטען, אין דעם וואַלד פון אַרגאָווי ערמאָרדעט און אויפגעהאַנגען מעהר ווי צוויי הונדערט יודישע קרבנות.

קאַרל קעמעטי איז דאַן געווען לעבען איוואָן העיאַש און באַראָן פּראָנאַי און הויפּטמאַן אָסטענבורג, איינער פון די שרעקליכסטע פּאָגראָם-באַנדיטען, און ווען ער האָט אין וואַלד פון אַרגאָווי געמאָרדעט און געהאַנגען יודען און סאָציאַליסטען, האָט ער זיך געלאָזט פאָטאָגראַפירען, אום צו פערהערליכען זיינע „פאַטריאָטישע טאַטען".

שפּעטער איז ער פאַר די פערברעכענס כלומר'שט געשטעלט געוואָרען פאַר'ן געריכט און איז אויך, פאַר דער וועלט, הייסט עס, פונקט ווי די מערדער איוואַן העיאַש און פּראָנאַי, פעראורטיילט געוואָרען צו דריי יאָהר טורמע. אָבער האָרטי האָט זיי אַלעמען בעגנעדיגט.

יעצט האָט דער שרייבער פראַנץ פאַלוסי, אַ סאָציאַליסט, אַראָפּגעריסען די בלוטיגע מאַסקע פון דעם אומשולדיגען פּנים פון דעם שרעקליכען תליון, וועלכער האָט געהאַנגען די יודישע קרבנות מיט ווייסע האַנדשוה אויף די הענד.

נאָך די בעווייזען האָבען די ריכטער נישט געהאַט קיין אַנדער ברירה און האָבען געמוזט פראַנץ פאַלוסי'ן פריישפּרעכען פון דער קלאַגע אויף פערלוימדונג. איצט וועט שוין קעמעטי נישט מעהר קריגען קיין גמילות חסדים ביי די רייכע בודאַפּעשטער יודען און וועט זיך נישט מעהר שדכנ'ען צו יודישע מיידלעך.

* *

איבער אונגאַרן האָט זיך ווידער אַ גאַס געטון אַ כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם, וועלכע איז געפאַרבט מיט יודיש בלוט.

ווידער האָבען די „ערוואַכענדע" אַנטיסעמיטען געשלאָגען יודען אין די גאַסען פון בודאַפּעסט. ווידער האָבען די אַנטיסעמיטישע סטודענטען אַרויסגעוואָרפען די יודישע סטודענטען פון אוניווערזיטעט אין בודאַפּעשט און האָבען צוהאַקט דייערע קעפּ.

קורץ, די אונגאַרישע אַנטיסעמיטען האָבען ווידער צופיהרט זייערע בלוטיגע הענד.

אָנגעהויבען האָבען זיך די אַנטיסעמיטישע אונרוהען אין-טעאַטער.

אין בודאַפּעסטער נאַציאָנאַל-טעאַטער האָט מען לעצטענס געשפּילט אַ פּיעסע מיט'ן נאָמען: „די גרויסע פרוי".

דאָס איז אַ היסטאָרישע דראַמע פון דער צייט פון דער עסטרייכישער קייזערין מאַריע טערעזע. מיט יודען און יודישקייט האָט די דראַמע גאָרנישט צו טון. פונדעסטוועגען האָבען די „ערוואַכענדע מאַדיאַרען" גלייך אויסגעפונען, אַז די פּיעסע איז נישט כשר, אַז דער פערפאַסער פון די דראַמע, שאַמאַרי, איז אַ יוד, דאָס הייסט קיין פאָלגער יוד איז דער פּיעסען-שרייבער שאַמאַרי שוין לאַנג נישט, ער האָט זיך שוין לאַנג געשמד'ט, אָבער פאַר די אונגאַרישע אַנטיסעמיטען איז דאָס נאָך צו ווייניג. זיי פערפאָלגען משומדים פונקט ווי ריכטיגע יודען. די יודישע נאָז, זאָגען זיי, קאָן מען נישט פערגויאישען. זי בלייבט אייביג אַ יודישע נאָז. די אַנטיסעמיטען טענה'ען, אַז דער שמד איז אַ יודישער שווינדעל. אַז דאַדורך וואָס אַ יוד לאָזט זיך אָפּשפּריצען מיט אַ ביסעל היילִיג וואַסער פונם גלח אין קלויסטער, ווערט ער נאָך נישט אויס יוד. ווייטער האָבען די „ערוואַכענדע" אויסגעפונען, אַז די שוישפּילערין, עמיליע מאַרקוס, וועלכע שפּילט די הויפּט-ראָלע אין דער פּיעסע „די גרויסע פרוי" איז אויך אַ יודענע (זי איז אויך אַ משומדת'טע), איז אַלזאָ די גאַנצע פּיעסע „פער'יודיש'ט" און עס איז אַ שאַנדע פאַר יעדען אָנשטענדיגען אַנטיסעמיט צו לאָזען שפּילען אַזאַ „פער'יודיש'טע" פּיעסע אין בודאַפּעסטער נאַציאָנאַל-טעאַטער.

האָבען די אַנטיסעמיטען אָנגעפאַנגען דערוויל צו מאַכען דעמאָנסטראַציעס אין דרויסען פאַר'ן טעאַטער. זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען אין באַנדעס, מיט שטעקענס אין די הענד, האָבען געזונגען אַנטיסעמיטישע לידער און געשריען אַנטיסעמיטישע זלזולים.

דערנאָך האָבען די בויאַנעס זיך אַריינגעריסען אין טעאַטער און געשריען און געשלאָגען מיט די שטעקענס די יודען. דאַן האָבען זיי זיך אַ לאָז געטון איבער די יודישע גאַסען אום צו „כאַפּען" יודען און מיט די שטעקענס זיי צו „בעשטראָפען" פאַר דער „שאַנדע" פונם נאַציאָנאַל-טעאַטער.

די פּאָליציי האָט אַרעסטירט אַרום דרייסיג אַנטיסעמיטען און זיי, נאַטירליך, באַלד ווידער אַרויסגעלאָזען פריי.

דער סוף איז געווען, אַז דאָס נאַציאָנאַל-טעאַטער האָט געמוזט אויפהערען שפּילען די „פעריודישטע פּיעסע".

# דאָס פּאַפּירענע קליין-געלד ווערט שוין צוריקגעצויגען פון פערקעהר.

## די פּאַפּירענע 2-גילדען וועלען נישט אָנגענומען ווערען פון 1. אַפּריל 1928

די סומע פון 553,373,477 גילדען מיט 30 גראָשען, וואָס די באַנק-פּאָלסקי האָט בעקומען פון דער אויסלענדישער סטאַביליזאַציע-הלואה אויפ'ן ספּעציעלען חשבון פון דעם מלוכה-אוצר, האָט נישט געקאָנט געבראַכט ווערען אין בעוועגונג איידער ס'איז געקומען קיין וואַרשאָ דער אַמעריקאַנער בעל-יועץ דעווי, ווייל לויט'ן סטאַביליזאַציע-פּלאַן איז דאָס דיספּאָנירען מיט די איינקונפטען פון דער הלואה אָבהענגיג פון דער בעפולמעכטיגונג, אָדער קאָנטר-אַסיגנירונג, פון דעם אַמעריקאַנישען בעל-יועץ אַלס פאָרשטעהער פון די אַמעריקאַנער געלד געבער.

דאָס פערוועדען די געלדער פון דער הלואה און דאָס אָנהויבען די רעאַליזירונג פונ'ם סטאַביליזאַציע-פּלאַן האָט דעריבער געקאָנט פאָרקומען נאָך דעוויס קומען קיין וואַרשאָ. און ווירקליך האָט דער אַמעריקאַנער פינאַנץ עקספּערט דעווי שוין בעפרייט פון דער דערמאָהנטער סומע אַנ'ערך 200 מיליאָן גילדען, כדי אָנהויבען די רעאַליזאַציע פון דעם סטאַביליזאַציע-פּלאַן.

קודם כל זענען בעפרייט געוואָרען 75 מיליאָן גילדען אויף צו פערגרעסערן דעם גרונד-קאַפּיטאַל פון „באַנק פּאָלסקי”. דאָס קומט פאָר אויף פאָלגענדען אופן: דער מלוכה-אוצר האָט צוגענומען די גאַנצע צווייטע עמיסיע אַקציעס פון דער באַנק פּאָלסקי אויף דער נאָמינעלער סומע פון 50 מיליאָן גילדען, איינצאָהלענדיג דערפאַר 75 מיליאָן זל. ד.ה. 50 מיליאָן פאַר דעם נאָמינאַלען פּרייז און 25 מיליאָן אויף אַ רעזערוו. די באַנק פּאָלסקי פון איהר זייט האָט מיט'ן הסכם פון אַמעריקאַנישען בעל-יועץ, אָבגעשריבען די 25 מיליאָן גילדען אויף דער קאָנטאָ פון ספּעציעלען חשבון פון דעם מלוכה אוצר. אַזוי אַרום קומט אויס, אַז דער גרונד-קאַפּיטאַל פון דער באַנק פּאָלסקי בעטרעפט איצט 150 מיליאָן גילדען. דערביי ווערט די צווייטע עמיסיע אַקציעס דעפּאָנירט ביי דעם אַמעריקאַנישען בעל-יועץ אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג און ערשט אין אַ קורצע צייט אַרום וועלען די אַקציעס פון דער דאָזיגער 2-טער עמיסיע פערקויפט ווערען דער בעפעלקערונג. ביז צו דער צייט וועלען די דאָזיגע אַקציעס נישט געניסען פון שטים-רעכט נור בלויז פון דיווידענדע-רעכט.

צווייטענס האָט דער אַמעריקאַנער בעל-יועץ בעפרייט אַ סומע פון 100 מיליאָן גילדען אויף אויסצוקויפען און צוריקציהען פון פערקעהר דאָס פּאַפּירענע קליינגעלד — די צווייער און פונפער גילדענס (אין דעם סטאַביליזאַציע-פּלאַן איז אויף דעם דאָזיגען צוועק בעשטימט אַ סומע פון 230 מיליאָן זל. די איצטיגע 100 מיליאָן זענען, אַלזאָ, נור די התחלה דערפון).

די אָפּעראַציע פון אויסקויפען דאָס פּאַפּירענע קליינגעלד ווערט דורכגעפיהרט אויף פאָלגענדען אופן:

די באַנק פּאָלסקי איז זיך מתחייב צוריקצוציהען פון פערקעהר אין משך פון דעצעמבער ה. י. אַ גרעסערע צאָהל פּאַפּירענע קליינגעלד, פערשרייבענדיג דאָס אויפ'ן דעפּאָזיט-חשבון פון דעם מלוכה-אוצר וועמענס סאַלדאָ ס'ווערט רערפיהרט ביז 92 מיליאָן-גילדען. דערנאָך וועט די באַנק דעם דאָזיגען סאַלדאָ אויסמעקען און צוריקציהען פון פערקעהר נאָר פאַר 8 מיליאָן גילדען קליינגעלד.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט דאַרף אונטערגעשטראָכען ווערען, אַז פון דעם ערשטען אַפּריל 1928 וועלען די פּאַפּירענע צווייער-גילדענס אויפהערען צו זיין אַ געזעצליך צאָהל-מיטעל, ד. ה. מען וועט זיי פשוט מעהר נישט אָננעהמען אַלס געלד.

חוץ דעם האָט דער אַמעריקאַנער בעל-יועץ בעפרייט די סומע פון 25 מיליאָן גילדען, וואָס איז בעשטימט אויף צו אַנולירען דעם פליסיגען חוב פון דעם מלוכה-אוצר. די דאָזיגע סומע ווערט פערוועדעט אויף אויסצוקויפען די 6-פּראָצענטיגע פינאַנץ - בילעטען. דאָס וועט פאָרקומען אין סוף פון דעם יאָהר. אין דער צוקונפט וועלען שוין מעהר נישט אַרויסגעלאָזען ווערען קיין עמיסיעס פון פינאַנץ-בילעטען.

# יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט” אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

---

## קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט”.

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 8. דעצעמבער 1927.

---

6535. אַ געטרייער לעזער פון אָזאָרקאָוו.

מעהר ווי צוויי ליציטאַציעס קאָנען איבער איין און די זעלבע זאַכען נישט בעשטימט ווערען. קוים זענען די זאַכען נישט פערקויפט געוואָרען צום דעטייל, ווערען זיי בעפרייט.

דער מלוה קאָן אָבער ריכטען זיין פּרעטענציע אויף אַנדערע זאַכען.

---

6536. האַבער.

6537. אַ לעזער פון אַלעקסאַנדער גאַס 22.

6538. ט. ט—טשיק.

6539. בן דוד פון וואָלבאָרסקאַ.

6540. י. גראַנדאָווסקי.

6541. אַ לעזער פון גדאַנסקאַ 18.

6542. פּיערנוקאַרוש פון רזגאָווסקאַ.

6543. הענעך קעמפּינסקי, פּאָמאָרסקאַ 87.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאַקציע פון 3—4 טעגליך מיטבערעכענענדיג די צייטונג.

---

6544. אַ. העכט.

נישט געבענדיג קיין ערקלערונגען וועגען דעם ענין, קאָנט איהר מעלדען אַנ'עקסצעפּציע הלמאי דער פּראָצעס איז נישט געוואָנדען געוואָרען געגען אייער זוהן און נאָר געגען אייך.

---

6545. אַ סוחר פון ביאַלאַ-ברוזעג.

אויב דער איידעם וואָלט געווען אונטערגעשריבען דעם שווערס נאָמען, וואָלט דער ענין געהאַט אַנ'עלעמענט פון אַ קרימינעלען פערברעכען, קוים האָט ער אָבער אונטערגעשריבען זיין אייגענעם נאָמען איז דאָס אַ ריין ציווילער ענין.

---

6546. גערשטיין מזרחי 26.

אין דער רשימה פון מלאכות, אויף וועלכער ס'איז חל די פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען אינדוסטריגעזעץ ווערען האַפּטעריי נישט דערמאָנט. ממילא איז שוין די פראַגע מכוח קוואַליפיקאַציע נישט אַקטועל.

---

6547. B. A.

די מינדיעהריגקייט וועט טאַקע אין דעם פאַל זיין אַ מניעה. איהר דאַרפט זיך ווענדען אין געריכט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל אייער זוהן אַנערקענען פאַר זעלבסטשטענדיג (usamowolnionego) זעלבסטשטענדיג קאָן מען ווערען אַלטזייענדיג 15 יאָהר. יתומים קאָנען ערשט אַנערקענט ווערען פאַר זעלבסטשטענדיג נאָך 18 יאָהר מיט דער הסכמה פערשטעהט זיך פון דער ראַדע-פאַמיליגע.

---

6548. אַ לעזער פון פּיעפּשאָווע 24.

אויב איהר האָט אַ שוועסטער פון 22 יאָהר וועט מען אייך קיין אָפּיעקונסטווע נישט אַנערקענען, סיידען די מעדיצינישע קאָמיסיע וועט זי אַנערקענען פאַר נישט אַרבייטס-פעהיג.

---

6549. מרדכי ביאַלעק.

איהר מוזט אומבעדינג אויסקויפען אַ פּאַטענט פאַר'ן יאָהר 1927.

---

6550. גרינע.

אויב דער בעטרעפענדער פּערזאָן בעקענט זיך צו דער אונטערשריפט פערלירט דער ענין דעם שטראָף-כאַראַקטער.

---

Dr. med H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-11

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש אין הארן-שחלבלע קראַנקהייטען. מיט הילונגס-קאַמער לאַמפּען (חשר-אויספאַל).

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

# די יודישע פרנסות אין רוסלאַנד.

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

דוסטריע מאַכט די רעגירונג גרויסע פאָרטשריט. אָבער, צי גרויסע צי קליינע, זי קען זיך מיט איהרע ריזיגע פליכטען נישט ספּראַווען. די בעדערפנישען פון דער בעפעלקערונג איז איהר זעהר שווער צופרידענצושטעלען, איינפאַכער גערעדט, זי קען אָהן דעם „טשאַסטניק” נישט אויסקומען.

אַז „טשאַסטניקעס” זענען נויטיג, אין גרויסע פאַלען וועניגסטענס, דאָס הערט איהר נישט נאָר פון די טשאַסטניקעס גופא, נאָר אויך פון אַרבייטער און אָנגעשטעלטע, אָט טאַקי פון די, וואָס זענען מיטגלידער אין די קאָאָפּעראַציעס. אין דעם שטענדיגען „טאָוואַרני גאָלאָד” (סחורה-הונגער, מאַנגעל אויף נויטיגע פּראָדוקטען) הערט איהר אָפט, אַז דער רעגירונג'ס עקאָנאָמישע מאַשינעריי בעוועגט זיך צו שווער, אַז אַ פּריוואַט-געשעפט קען זיך גיכער אַ קירעווע טאָן, קורץ, אַז ווען מען וואָלט די טשאַסטניקעס נישט אַזוי פערפאָלגט, וואָלט מען פון קיין „טאָוואַרני גאָלאָד” נישט געוואוסט.

איך האָב דאָס מאַנכע מאָל זאָגאַר געהערט פון מענשען, וואָס אָפּלאָדירען אַלץ, וואָס די קאָמוניסטישע פּאַרטיי טוהט. מעהר נישט זיי לייגען צו דעם וואָרט „פאָרלויפיג”. — „פאָרלויפיג איז נאָך אָהן דעם טשאַסטיק זיך נישט לייכט צו בעגעהן”, זאָגען זיי.

די רעגירענדע גרופּע פערשטעהט דאָס גאַנץ גוט. אָבער אין איהר פיבערישער יאָגעניש איינצופיהרען סאָציאַליזם שפּרינגט זי אָפט אַריבער די גרענעצען פון פּראַקטישער מעגליכקייט. הויפּטזעכליך טוט זי דאָס איצטער צוליב איהר ביטערען קאַמף מיט דער אָפּאָזיציע. טראָצקי שרייט, אַז זי איז נישט רעוואָלוציאָנעריש באַרמלאָז גענוג אין איהרע בעציהונגען צו דעם „טשאַסטניק” פון שטאָט און צו דעם „קולאַק” פון דאָרף, און אַז איהר „סאָציאַליסטישער אויפבוי” איז נישט קיין סאָציאַליסטישער און נישט קיין אויפבוי. אַלזאָ, האָט בוכאַרין ערב דעם גרויסען צעהן-יאָהריגען יובילייט און אַ קורצע צייט פאַר דעם צוזאַמענפאָהר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אָנאָנסירט, אַז מען וועט צו דעם טשאַסטניק און צו דעם קולאַק זיך נעהמען מיט נייע, אמת באַרמלאָזע מיטלען. דער רעזולטאַט איז געווען, אַז מאַסען טשאַסטניקעס האָבען נישט אַרויסגענומען קיין נייע פּאַטענטען, און צוגעמאַכט זייערע געשעפטען און דער רעזולטאַט פון דעם איז, אַז דער מאַנגעל אויף נויטיגע סחורה ווערט שאַרפער און שאַרפער.

# אין די ציין פון טיגער.

## סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

18) פון מאָריס לעבלאַן

— וואָס איז איין? — האָט פערענאַ אַ פרעג געטון.

— איך האָב מורא... אַזוי מורא! — האָט דער פער'חלש'טער פּאָוויל אַרויסגעשעפּטשעט.

— וואָס האָט איהר מורא צו האָבען? מיר זענען דאָך ביידע דאָ! ווען איהר זאָלט וועלען, וואָלטען מיר ביידע געקאָנט בלייבען אין אייער צימער.

דער אינזשינער האָט מיט אַנ'אויסגעקרימט מויל אַרויסגעשטאַמעלט:

— ווען איהר וואָלט דאָ געווען צעהן, צוואַנציג מאַן אפילו, צי מיינט איהר, אַז דאָס וואָלט זיי געשטערט!.. פאַר זיי איז נישטאָ קיין אוממעגליכע זאַכען! ווערא'ן האָבען זיי שוין דערהרג'עט, און איצט וועלען זיי דערמאָרדען מיך, און מיין זוהן... וועלכע אויסוואורפען זענען עס!.. גאָט מיינער, זיי זיך מרחם אויף מיר!..

ער איז אַנידערגעפאַלען אויף די קניע, און קלאַפּענדיג זיך אין האַרץ, געהאַלטען אין איין איבער'חזר'ן:

— גאָט, האָב רחמנות אויף מיר... איך וויל נישט שטאַרבען... איך וויל נישט, אַז דער זוהן מיינער זאָל אומקומען... האָב רחמנות אויף מיר, איך בעט דיך!..

ער האָט זיך שנעל אויפגעשטעלט און צוגעפיהרט פערענאַ'ן צו אַ גלעזערנע שאַפּקעלע, אין וועלכער עס איז געשטאַנען אַ קליינע אייזערנע קאַסע, איינגעמויערט אין וואַנד.

— די גאַנצע געשיכטע פון מיין לעבען איז דאָ פערשריבען. יעדען טאָג איז דאָ איינגעשריבען אין משך פון דריי יאָהר. ווען אַנ'אומגליק וואָלט מיך געטראָפען, וואָלט מען זיך געקאָנט לייכט נוקם זיין.

ער האָט שנעל איבערגעדרייט די בוכשטאַבען אין שלאָס, און אַרויסנעמענדיג דעם שליסעל פון קעשענע, האָט ער אויפגעעפענט די קאַסע. אינעווייניג איז געווען לעער, און בלויז אין איין אָפּטיילונג איז צווישען פּאַפּירען געלעגען אַ לייוונטענער העפט.

פּאָוויל האָט אָנגעוויזען אויף דעם העפט און געזאָגט:

— אָט אָ דאָ געפינט זיך אַלץ. מיט דער הילף פון די נאָטיצען, וואָס געפינען זיך דאָ, וועט לייכט זיין צו דערגעהן די גאַנצע געשיכטע... ערשטענס, מיינע פערדאַכטען, און דערנאָך — די זיכערקייט... בעווייזען... ענדגילטיגע, ממשות'דיגע בעווייזען, וואָס וועלען סטייצן אויף אַריינצוכאַפּען זיי אין דער נעץ... כדי זיי אומצובריינגען! געדענקט, מיין הער, אין דעם דאָזיגען גרויסען העפט!

ער האָט זיך אַ ביסעל בערוהיגט, צוגעשלאָסען די קאַסע, איינגעלעגט די פּאַפּירען אויפ'ן טיש, אָנגעצונדען אַ לעמפּעל איבער דער קאַנאַפּע, וואָס האָט איהם געדינט אַלס בעט, אויסגעלאָשען די עלעקטרישע שפּין, און געבעטען פערענאַ'ן מיט מאַזע'ן, זיי זאָלען איהם איבערלאָזען אַליין.

אין דערזעלבער צייט איז דאָן לואי אַרומגעגאַנגען און בעטראַכט דעם צימער, די פענסטער פון אַלע זייטען, די אייזערנע לאָדען און דערביי בעמערקט אַ צווייטע טיר ענטקעגען דעם הויפּט-איינגאַנג.

ער האָט זיך וועגען דער טיר אַ פרעג געטון ביים אינזשינער.

— דאָס איז אַ טיר, וואָס פיהרט צום גאָרטען, און וואָס איך ניץ אויס פאַר מיינע אינטערעסאַנטען. איך אַליין בעניץ זיך אויך אַמאָל מיט דער טיר.

— איז די טיר גוט פערמאַכט?

— איהר קאָנט זיך איבערצייגען. זי איז פערריגעלט און פערשלאָסען. ביידע שליסלען צוזאַמען מיט'ן שליסעל פון דער גאָרטען-פורטקע געפינען זיך ביי מיר.

פּאָוויל האָט אַרויסגעלייגט אויפ'ן טיש אַ בונד מיט שליסלען, אַ פּאָרטפעל און אַ זייגער, וועלכען ער האָט פריהער אָנגעדרייט.

פערענאַ האָט גענומען די שליסלען און אויפגעעפענט די טיר. דריי טרעפּלעך האָבען געפיהרט צום גאָרטען. ער איז אַרומגעגאַנגען דעם גאָרטען פון אַלע זייטען, און דורך די בלעטער, וואָס האָבען פערדעקט די שטאַכייטען, האָט ער בעמערקט צוויי פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען שפּאַצירט איבער'ן בולוואַר. ער האָט נאָך קאָנטראָלירט דעם שליסעל פון דער פורטקע, און דערנאָך האָט ער זיך צוריקגעקעהרט אין צימער, זאָגענדיג:

— ס'איז אַלץ אין אָרדנונג. איהר קאָנט רוהיג שלאָפען. אַלזאָ, ביז מאָרגען...

צווישען פּאָוויל'ס קאַבינעט און דעם קאָרידאָר איז געווען אַ דאָפּעלטע טיר, אינעווייניג בעשלאָגען מיט מאַטראַצען. פון דער צווייטער זייט איז דער קאָרידאָר געווען אָפּגעטיילט פון פאָדער-צימער מיט אַ שווערען פאָרהאַנג.

— קאָנסט שלאָפען! — האָט פערענאַ געזאָגט צו מאַזע'ן — איך וועל שוין היטען.

— איהר מיינט דאָך נישט אודאי, אַז ס'זאָל מעגליך זיין אַ וואָס'ער נישט איז אָנפאַל?

— וואַהרשיינליך נישט, אַ דאַנק די פאָרגענומענע שריט. מ'טאָר אָבער נישט פערגעסען אין ווערא'ס וואָרענונגען.

— וועט איהר מיך אַזוי גוט זיין אויפוועקען, ווען ס'וועט קומען מיין רייה צו וואַכען.

זיי זענען געזעסען איינער לע'ם דעם אַנדערען אומבעוועגליך, טוישענדיג זיך פון צייט צו צייט מיט אַ פּאָר ווערטער. מאַזע איז דערנאָך איינגעשלאָפען.

דאָן לואי איז געזעסען שטיל, צוהערענדיג זיך צו יעדען שאָרך.

די ווילע האָט אויסגעזעהן, ווי איינגעזונקען אין שלאָף. פון דער ווייטענס האָט מען געהערט דעם רויש פון פערבייפאָהרענדע דראָשקעס און אויטאָ'ס, און דאָס פייפען פון באַהנען...

(פאָרזעצונג קומט).

# דאָס יום=טוב=געבעקס

מיט דער מאָדאָם פערזיכערן די אַלגעמיינע אָנערקענונג, אַז ס'וועט זיין געבאַקען לויט די בעוואוסטע ד"ר עטקער'ס פאָרשריפטען, דאָס נייע ביכעלע F מיט קאָלירטע אילוסטראַציעס, ענטהאַלט אַ גרויסען אויסוואַהל אויסגעפּרובטע היינאַכטס-פאָרשריפטען, וועלכע מוזען געלונגען. אין דעם בעשטעהט די גאַנצע זאַך, אַז דאָס געלד, צייט און די אַרבייט פון דער מאַדאַם זאָל נישט גיין לאיבוד, וואָס קען קיינמאָל נישט פּאַסירען ביים געברויך פון ד"ר עטקער'ס באַקפּראַשעק "BACKIN„

דער בעוואוסטער אַפּאַראַט „Podziw Kuchni" מיט וועמענס הילף מ'קען באַקען, פּרעגלען און קאָכען אויף אַ קליינעם גאַז-פלאַם, פערלייכטערט זעהר פיל אַלערליי געבעקס. דער אַפּאַראַט איז פערזעהן מיט אַ פּאַטענטירטער איינריכטונג צו רעגולירען די וואַרעמקייט.

ד"ר עטקער'ס אויסאַרבייטונגען, נור מיט אָריגינעל פּערפּאַקונג און שוץ-מאַרקע „JASNA GŁÓWKA" קען מען בעקומען אין אַלע געשעפטען. ראַרט איז אויך צו בעקומען פאַר 40 גראָשען דאָס נייע ביכעלע מיט פאָרשריפטען F, פאַלס, ווען זיי פעהלען אויס, דאַרף מען שיקען צולעגענדיג פאָסט-מאַרקען און זיך דירעקט צו ווענדען צו

803 Dr. A. OETKER, OLIWA.



# „די שיף פון פערשטויסענע"

היינט-גרויסער פילם=שלאַגער! פּראָדוקציע פון 1927/28

PAULINA STARKE i L. HANSEN

גרויסע סענסאַציאָנעלע דראַמע אין 10 אַקטען.— אין די הויפּט ראָלען:

TEATR-SWIETLNY
**NOWOSCI**
Piotrkowska, róg Głównej.

פערגרעסערטער אָרקעסטער אונטער דער דיר. פון ש. שימשעלעוויטש.
פּרייזען פון די פּלעצער ביז 6 אַ זייגער אָוונד — צו 30 און 75 גר.

אַנאַנס! פון דינסטאָג, דעם 13. דעצעמבער ד. י. אין „וואו די גאַס ענדיגט זיך"... מיט RAMON NOVARRO



דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך ערעפענט אַן ערשטקלאַסיגען

# דאַמען=און הערן=סאַלאָן

אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטע פאַכמענישע קרעפטען.

| פּרייז-קוראַנט פון דאַמען-סאַלאָן | | פּרייז-קוראַנט פון מענער-סאַלאָן | |
|---|---|---|---|
| שערען | 60 גר. | ראַזירען מיט קאָל.וואַסער | 40 גר. |
| מאַניקור | 60 גר. | שערען | 80 גר. |
| וואַסער-אָנדולאַציע | | מאַסאַזש פון געזיכט | 50 גר. |
| פאַרבען די האָר מיט HENNÉ | | קאָפּ-וואַשען | 50 גר. |

מיט אַכטונג
M. KUPKA
Południowa 12
394



Dr. med.
# WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגיערזער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאַווער 294 פון 12—2 נאָכם. אין דערהיים פון 6-8 אָוונט


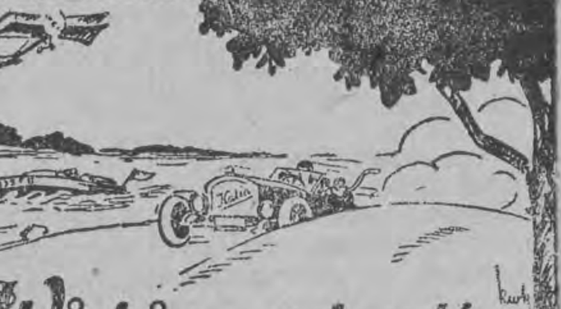


Wiekiem rekordów
nazwać można wiek dwudziesty!
Zamało jednak zdajemy sobie sprawę z tego, że rekord w technice perfumeryjnej osięgnęła firma

J.&S. STEMPNIEWICZ
POZNAŃ
przez swoje wyroby!



Dr.med. **A·MAZUR**

אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע-און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א. אַ. וו.)
האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44
# אויף ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11³⁰—12³⁰ און פון 3—5 נאָכמ. 770



JAKÓB KARMAZYN
ul. Południowa 2.

[illegible]

בעראַטונג אומזיסט.



# NAGRODA 200 zł.

W ubiegłą sobotę przed godz. 11-ą wieczorem w drodze z dworca Łódź—Fabryczna, jadąc ul. Składową, Kilińskiego Przejazdem wypadła z dorożki

**WALIZKA**

zawierająca papiery i drobiazgi.

Uczciwy znalazca zechce oddać ją w biurze firmy EDWARD HEIMAN, Piotrkowska 125. 807



Dr ADAM
# GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וועגעריש קראַנקהייטען און ליבע-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.



Dr. med.
# STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענעריש קראַנקהייטען, געשלעכטס, רענטגען-טעראַפּיע און קוואַרץ-ליכט.
נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוונט.



# לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 33=16.

| | | |
|---|---|---|
| ד"ר ראַקאָווסקי | נאָז האַלז, אויערען קר. | 10—11 2—3 6—7 |
| ד"ר רוזשאַנער | הויט און געשלעכט קר. | 10—11 1—2 |
| ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק | אויגען-קראַנקהייטען | 1 — 2 |
| ד"ר יוסטמאַן | נערווען קראַנקהייטען | 12—2 |
| ד"ר ראָזענצווייג | קינדער-קראַנקהייטען | 10—12 4—5 |
| ד"ר פּאַפּיערני | פרויען און געבורטס-הילף | 11½-1 5—6 |
| ד"ר קאַנטאָר | כירורגישע-קראַנקהייט. | 1—2 דונ. 4-5 |
| ד"ר ווייסבערג | אינ. הערץ לונגען-קר. | 11-1 5½—7 |
| ד"ר סטופּעל | רענטגען | 12—2 4—6 |
| א. גראָזענטשיק | צאָהן-אַרצט | 3—7 |
| נ. ראָזען | צאָהן-אַרצט | 9—2 |

צאָהן-בעהאַנדלונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
## א רענטגען=אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.



LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
# St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31=08

[illegible]



Dr. med.
# BRAUN
פּאָלודניאָווע 23,
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענעריש קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונט.



# 8-טע ה"ה פּריזערס!
איך בעזיץ אַ רייכען אויסוואַהל פון
## קעלנישע און בלומען-וואַסער
צו אַזעלכע נידריגע פּרייזען פון 3.60 אַ קילאָ

| | |
|---|---|
| וועזשעסאַל נאַר | 3.— |
| פּיקסין | 7.75 |
| בריליאַנטין | 3.60 |

אויך אַלע אַרט פּריזער - צובעהערע צו פאַבריקס-פּרייזען. מיט אַכטונג
Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 11



Dr. med.
# H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49 66
צאָהן=כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון שטשעקעס, גומענס, דזשאָנסלעס, צאָהן פּיסטולעס א.אַ.וו. נעמט אָן פון 1½—5 זונטאָג און יום-טוב פון 10 12



# א יונגעל וואָס איז בעקאַנט אין דער
## וויין-קעלער-אַרבייט
ווערט פון זאָפאָרט געזוכט. צו ווענדען זיך ביי ה' א. י. כאַסילעוו, צעגעלניאַנאַ 32.



Dr. med.
# NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע נעמט אָן פון 5—9 אָוונד.



# לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37=63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

| | | |
|---|---|---|
| ד"ר וואָלינסקי | נאָז, האַלז, אויערען קר. | 3—4 |
| ד"ר קערשנער | קינדער קראַנקהייטען | 9½-12 4-5 |
| ד"ר שיפּמאַן | אינערליכע קראַנקה. | 11—1 |
| ד"ר לוביטש | הויט-און געשלעכטס-קר. | 12—2 |
| ד"ר שמירגעלד | נערווען און גמיטליכע קר. | 1—3 |
| ד"ר גאָלדבלאַט | אויגען-קראַנקהייטען | 12½—2 |
| ד"ר עלענבערג | כירורגישע-קראַנקה. | 1—3 |
| ד"ר בערגמאַן | פרויען און געבורטס-הילף | 3—4 |

[illegible]

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
## דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמט אָן:

| | | |
|---|---|---|
| ד"ר ווילבערשטיין | צאָהן-אַרצט | 10—2 נמ. |
| ד"ר לאַווינסקי מאַראַפּאָלסקאַ | צאָהן-אַרצט | 6—7 |

קינסטליכע ציינער, קראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.



Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען.
נאַווראָט 2 2
נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.



# אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אַלע איהר וועלט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ
## 17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטאַוו, קלאָוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אדוואָלאַניעס, העקורסען וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אינאָורזשאָנד-ראָזיעמטשי, און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען-אינטערציזיעס, אַקטען האַראַוויזנעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ.
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניע 52



# א לינקס-מאַשין
פאַר אַ קאָמאַשענמאַכער אין בעסטען צושטאַנד, פּרייזווערט צו פּערקויפען ביי
חנה אַפּאַטאָווסקאַ,
מלינאַרסקאַ 21, וו. 23.



# לעבער
צו נעהמען אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען ביי
ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29



AKUSZERKA
# PIPIKOWA
נעהמט אָן געבורטס-הילף און מאַסאַזשען.
פּיעטריקאָווער 132



AKUSZERKA
# G. SALIMONOWA
Szkolna 12
נעהמט אָן געבורטען.



קוואַליפיצירטע אַרבייטערינס צו
# פּערוק-האָר אויסאַרבייטונגען
ווערן זאָפאָרט געזוכט.
צו מעלדען זיך ביי — KANTOROWA, Piotrkowska 39



Dr. med.
# A.ROZENBLIT
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
Aleje Kościuszki 22
telefon 316.
נעהמט אָן פון 6-8 אָוו.



# יור. י. אינפעלד
.42 ווסכאָדניאַ .42


Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.